

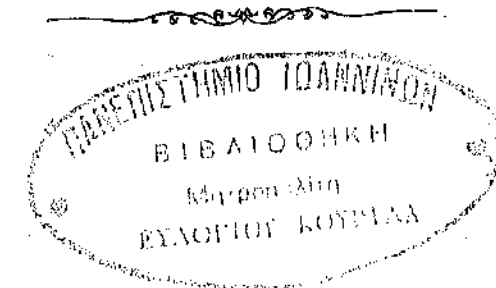
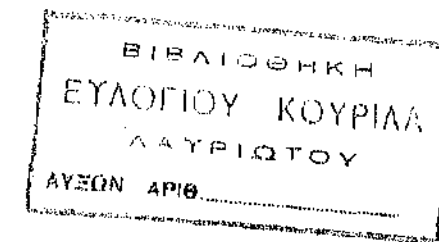
ΕΣΤΙΑ

ΤΟΜΟΣ ΕΙΚΟΣΤΟΣ ΔΕΥΤΕΡΟΣ

1886

[ΙΟΥΛΙΟΣ—ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΣ]

ΤΙΜΑΤΑΙ ΔΡ. 5—ΔΕΔΕΜΜΕΝΟΝ ΔΡ. 8

ΑΘΗΝΗΣ
Γ. ΚΑΣΔΟΝΗΣ, ΕΚΔΟΤΗΣ ΚΑΙ ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ

Γραφείον της Έστιας: Έντ' της οδού Σταδίου, αριθ. 32.

1886

ΕΣΤΙΑ

ΕΚΔΙΔΟΤΑΙ ΚΑΤΑ ΚΥΡΙΑΚΗΝ

Τόμος ΚΒ'

Συνδρομή ἑτησίαν: ἑξ. ἑλλὰς γρ. 12, ἢ τῇ ἀλλοδαπῇ γρ. 20 — Αἱ συνδρομαὶ ἀρχαίνονται ἀπὸ 1 Ἰαννουαρίου. ἑκάστη ἑξῆς καὶ εἶναι ἑτησίαν. — Γραφεῖον διευθ. Ὁδὸς Σταδίου 82.

13 Ἰουλίου 1886

ΑΟΡΑΤΟΙ ΕΥΕΡΓΕΤΑΙ ΤΗΣ ΑΝΘΡΩΠΟΤΗΤΟΣ

[Συνέχεια· ἴδε προηγούμεν. φύλλον.]

Περὶ ζυμώσεως καὶ σήψεως.

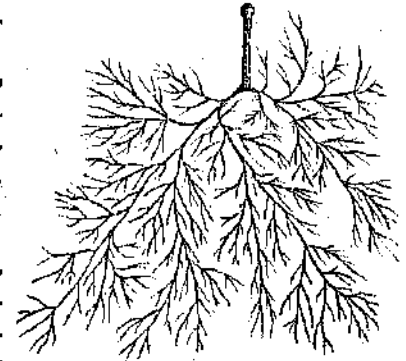
Ὁ διάσημος ἄγγλος φυσικὸς Tyndall ἀναπτύσσων δημοδῶς ζητήματα τῆς φυσικῆς, καὶ προτιθέμενος νὰ εἰσέλθῃ εἰς θεωρίας οὐχὶ εὐλόγους ἐκ πρώτης ἀντιλήψεως εἰς τοὺς πολλοὺς, ἐθιώρησε καλὸν νὰ δώσῃ τὴν ἐξῆς συμβουλὴν εἰς τοὺς ἀναγνώστας του· «Βλὺν, λέγει, δὲν νοεῖτε σαφῶς τὰ συμπράγματα τῶν μέχρι τοῦδε λόγων μου, μὴ ἀποθαρρυνθῆτε· διότι εἰσέτι εὐρίσκεσθε σχετικῶς ἐν σκότει· μικρὸν ὅμως κατὰ μικρὸν, ὅσω χωροῦμεν πρὸς τὰ πρόσω, θέλει ἀναφανῆ τὸ φῶς καὶ θέλει διασκεδάσει τὸ πρὶν σκότος ἐν ᾧ διατελοῦσιν αἱ γνώσεις σας.» Τὰς λέξεις ταύτας τοῦ ἄγγλου σοφοῦ ἐθεωρήσαμεν καλὸν νὰ ἐπιναλαῖδωμεν ἀρχόμενοι τοῦ κεφαλαίου τούτου, διότι ὅπως εἰς πολλὰ ἄλλα ζητήματα, οὕτω καὶ εἰς τὰ ἀναγόμενα εἰς τὰς φυσικὰς ἐπιστήμας τὸ σάφές καὶ τὸ εὐαντίληπτον δὲν στηρίζεται μόνον εἰς αὐτὴν τὴν οὐσίαν καὶ τὸν τρόπον τῆς ἐκθέσεως καὶ τῆς περιγραφῆς, ἀλλὰ κυρίως καὶ εἰς τὸ πᾶν τῶν στοιχειωδῶν γνώσεων τοῦ ἀναγνώστου καὶ εἰς τὴν διάθεσιν αὐτοῦ πρὸς κάπως τῆς διατοίης καὶ προσπάθειαν εἰς σκέψιν καὶ ἀνασκοπὴν τῶν γραφέντων.

Πρὸς κατανόησιν τῆς οὐσίας τῆς ζυμώσεως καὶ σήψεως ἀνάγκη νὰ προσδῶμεν τὸ νῆμα τοῦ λόγου ἡμῶν εἰς ἀπωτέρας χώρας τῆς μυκητολογίας ἐκ τῶν μέχρι τοῦδε γνωστῶν ἡμῖν ἐκ τῶν βακτηρίων, καὶ θεωρήσωμεν καὶ ἄλλα τινὰ εἶδη μυκήτων ἐγγύτερον.

Οὐδεὶς βεβαίως ἀγνοεῖ τὰ ὑποκύματα ἢ τεπροπράσινα ἐπικαλύμματα τοῦ εὐρώτος, ὅστις καλύπτει ἐνίοτε τοὺς καρπούς, τὰ γλυκίσματα ἢ τὰς τροφάς, τὰ γνωστὰ διὰ τοῦ κοινοῦ ὀνόματος *μοῦχ·λα*. Τὰ ἐπικαλύμματα ταῦτα συνίστανται ἐκ πολυκρίθμων φυτάρων μικροσκοπικῶν, συνισταμένων ἐκ νηματῶν μακρῶν ὑπολειπνῶν, κυλινδρικῶν, διακεκλαδισμένων ἀρθρώως (βλ. β.), ἐχόντων δὲ τοὺς κλάδους αὐτῶν βεβυλίσμενους δίκην ριζῶν ἐντὸς τῆς οὐσίας ἐν ᾗ ἀναπτύσσον-

ται, ἢτοι ἐντὸς τοῦ ὑποβάματος. Τὰ νήματα ταῦτα, ἐπέχοντα θέσιν κορμοῦ καὶ κλάδων τῶν ἄλλων φυτῶν, ὀνομάζονται *μυκή·λια*· εἶνε ἔνδον πλήρη πρωτοπλασμα-

τος, ἔχουσι τοίχους μεμβρανῶδεις καὶ φέρουσιν ἔνδον χωρίσματα, ἢτοι εἶνε διηρημένα κατὰ

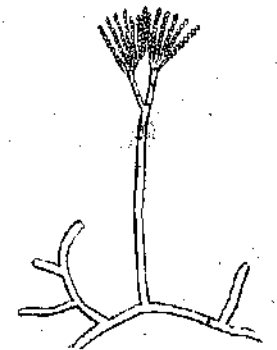

βλ. β. Μυκήλιον εὐρώτος (Mucor) φέρον ἐπ' αὐτοῦ σπορίδιγγιον. Εἰκὼν μεγεθυμένη.

κύτταρα. Ἀπὸ τινος σημείου τοῦ πολυκλάδου τούτου πλέγματος τοῦ μυκηλίου φύεται κάθετον νῆμα, ὅπερ διογκούμενον κατὰ τὸ ἄνω αὐτοῦ ἄκρον, σχηματίζει σφαιρίον *σπορίδιγγιον*, πλήρες μικρῶν μονοκυττάρων κύστεων, ὀνομαζομένων *σπορίων*, ἅτινα εἶνε τόσῳ μικρὰ ὥστε καὶ ἡ παραμικρὰ πνοὴ τοῦ ἀνέμου παρασύρει αὐτὰ καὶ διασκορπίζει πανταχοῦ.

Ἐτερον εἶδος εὐρώτος, ὀνομαζόμενον Πενικίλιον τὸ γλαυκὸν (*Penicillium glaucum*) σχηματίζει ἀντὶ σφαιρίου κομβολογιοειδῆς ὄργανου σπορίων, ἅτινα πίπτοντα εἰς τόπους εὐθέτους παράγουσι νέους μύκητας.

Τοιοῦτος παρίσταται ἡμῖν ὁ εὐρώς ὑπὸ τὸ μικροσκόπιον. Ἐνταῦθα ὁμῶς σημειώτιον ὅτι οἱ εὐρώτες εἶνε διάφοροι, καὶ ὅτι αἱ ἡμέτεραι εἰκόνες παριστάνουσι δύο μόνον τῶν κοινοτέρων καὶ συχνοτέρων εἰδῶν. Οἱ εὐρώτες δὲ οὗτοι τρέφονται παραλαμβάνοντες διὰ τοῦ μυκηλίου αὐτῶν οὐσίαν ἀπὸ τῶν πέριξ, ἐνῷ

βλ. β. Πενικίλιον τὸ γλαυκόν. Μυκήλιον τοῦ μύκητος πρὸς τὰ κάτω, σπόρια αὐτοῦ πρὸς τὰ ἄνω. Μεγεθυμένον.

συγχρόνως φθίρουν και καταστρέφουν τα υπο-
θίματα, επί των οποίων ή εντός των οποίων ά-
ναπτύσσονται ένεκα ούσιων των, τας όποιας
εκκρίνουν δια του μυκηλλίου των. Άρτος ή
άλλαι τροφαί εύρωτισσαι μεταβάλλονται μικρόν
κατά μικρόν εις μαλθακάς ήμικρεύστους μάζας,
και χάνουν την άρχικην αύτων μορφήν, χωρίς
όμως αί άπολεσθείσαι ούσαι ν' άπερροφήθησαν
πᾶσαι υπό του μυκηλλίου.

Επί του κορμού επίσης πολλών δένδρων, δρυ-
ων, αίγειρων, και άλλων παρατηρούμεν ένίοτε
προβολάς τινας εύμεγέθεις, έχουσας τό μέγεθος
και τό σχήμα ήμίσεος σχεδόν τετμημένου πορ-
τοκαλίου, έχουσας τό κυρόν μέρος πρὸς τὰ άνω,
κάτω δέ πλήρεις όπων μικροτάτων. Αί προ-
βολαί αύται, άς ο κοινός λαός καλεῖ *ίσκαυς*, και
χρησιμοποιεῖ ως έναυσμα κατά την ένεν πυρείων
άναψιν του πυρός εἰνε τὰ δοχεῖα, ούτως εἰπεῖν,
έν οἷς εύρίσκονται άπειρα σπόρια μύκητος άφα-
νοῦς, ούτινος τό μυκήλλιον, όμοιον πρὸς τό του
εύρωτος, έν άνωτέρω περιεγράψαμεν, διαπερ-
έλον τόν κορμόν του δένδρου διεισδύον δια του
πυκνού ξυλώδους σώματος καθ' όλας τὰς διευ-
θύνσεις, από των ριζών μέχρις άνω ένθα ή σχί-
σις του κορμού ή και μέχρι των κλάδων. Ουδέ-
ποτε δύναται τις νά υποθέσῃ βλέπων δένδρον
φέρον έξω *ίσκαυς*, ότι τοῦτο εἰνε έσω πλήρες
ένων μυκητωδών, και ότι ή ή βράδιον τό
καλλίκομον δένδρον θά πέσῃ ήμα τού παρασί-
του τούτου, του διεισδύσαντος μέχρι της ένδο-
τάτης αὐτοῦ ούσιος. Σπόριόν τι μύκητος όμοῖας
φύσεως, φερόμενον δια του άνέμου ή άλλως πως
επί της επιδερμίδος άλλων δένδρων, μένει αὐτό-
θι μέχρις οὔ εύρη ύγρασίαν και θερμότητα ίκα-
νήν πρὸς βλάστησιν· τούτων δέ εύρισκομένων προ-
βάλλει άσκόν τινα βραχύον έντός της επιδερμίδος
ή εισδύει δια του στομίου αὐτῆς έντός των λοι-
πών ιστών του φυτού· οὔτω δέ αύξανόμενον δια-
πλούται έντός του κορμού του φυτού σχηματίζον
πλέγματα μυκηλλιώδη καθ' όλας τὰς διευθύν-
σεις μέχρις οὔ έν ώρισμένω χρόνῳ σχηματίσῃ
έξω του φλοιού τὰ γονιμοποιητικά αὐτοῦ σπό-
ρια, ήτοι τό όλον διόγκωμα, όπερ όνομάζομεν
ίσκαυς.

Ένταῦθα όμως γεννᾶται ή άπορία, τίνη τρό-
πῳ αἱ τρυφερόταται και λεπτοφύσταται ίνες
του μυκηλλίου εισδύουσι δια του στερεού και
σκληροῦ ξύλου και του άδιαδύτου φλοιού των
κορμών των δένδρων; Τὸ φαινόμενον τοῦτο έξη-
γεῖται ως εξής· Από της έξωτερικῆς επιφανείας
του μυκηλλίου εκκρίνεται ούσία όξύνη έχου-
σα την ιδιότητα νά διαλύη τὰς ξυλώδεις ούσι-
ας των φυτών. Όταν λοιπόν τό σπόριον βλαστήσῃ
επί της επιδερμίδος φυτού τινος, τό άκρον του
μυκηλλίου διαλύον αὐτήν και τόν φλοιόν εισδύει
εις τὰ έντός του ξύλου, όπερ άφοῦ διαλύσῃ επί-

σης εἰτα άπορροφᾷ. Οὔτως αἱ μυκητωδεις ίνες
διαβιβρώσκονται άδιακώπως τὰς ξυλώδεις ούσι-
ας του κορμού και χωροῦσαι κατά διαφόρους διευ-
θύνσεις καθιστῶσι τό ξύλον του κορμού ελαφρότε-
ρον. Τέλος δέ ξηραίνόμενον του ξύλου και εξα-
τμιζομένων των υγρῶν του ύδατοθριθοῦς μύκητος,
άπομένει μέν ο αὐτός όγκος του ξύλου, αλλά σπογ-
γώδες τερος την σύστασιν, ελαφρός και εύθραυ-
στος. Δια του αὐτοῦ τρόπου τρέφονται και αύξά-
νονται άπαντες οἱ μύκητες, εἴτε οἱ φυόμενοι επί
ύγιων δένδρων ή ξύλων κεκομμένων εἴτε οἱ βλα-
στάνοντες επί της σηπομένης κοπρίας, εἴτε οἱ
φυόμενοι επί του πλήρους όργανικῶν ούσιων χώ-
ματος των άγρών και των πεδιάδων. Προσθέσω-
μεν δ' ένταῦθα ότι και μύκητες φυόμενοι επί του
σώματος έντόμων τινῶν οἶον των κινῶν μυῶν
δια του αὐτοῦ τρόπου διατρύπῃσι τό σκληρότα-
τον δέρμα των εκ χυτίνης.

Αἱ βλάβαι, άς οἱ μύκητες επιφέρουσιν επί των
δένδρων εἰνε διάφοροι, άνάλογοι πρὸς τό εἶδος του
μύκητος ή εξάπλωσιν αὐτοῦ έντός του φυτού και
τὰ τοιαῦτα. Αλλά τό γεγονός τοῦτο οὐδόλως
διαφέρει ήμᾶς ένταῦθα. Τοῦτο μόνον εἰνε άνάγ-
κη νά προσθέσωμεν, ότι δένδροκτόνοι τινές μύκη-
τες οὔ μόνον καταστρέφουσι τὰς ξυλώδεις και
λοιπὰς ούσι-
ας του ξύλου των δένδρων πρὸς θρέ-
ψιν αὐτῶν άλλ' άποσυνθέτουσι και μείζονα
ποσά ούσι-
ας ξυλώδους χωρίς νά θανατώσι ταῦ-
τα ποσῶς πρὸς *οικοδομίαν* του ίδιου αὐτῶν
σώματος.

Εξ όλων τούτων εξαγεται τό συμπέρασμα ότι
και μείζονες μύκητες δρῶσιν επί των ζώντων ή
νεκρῶν όργανικῶν σωμάτων καταστρεπτικῶς, ότι
ή δρῶσις αὐτῇ προέρχεται εκ τινος ούσι-
ας δια-
θροωτικῆς άπ' αὐτῶν εκκρινόμενης, ήν καλούμεν
φύραμα, και ότι ή ούσία αὕτη, ελαχίστη τό πο-
σόν οὔσα, καταστρέφει και άποσυνθετει μεγάλας
ποσότητες όργανικῆς ούσι-
ας χωρίς τὰ προϊόντα
ταῦτα της άποσυνθέσεως νά χρησιμοποιῶνται εἰς
τροφὴν αὐτῶν των μυκήτων.

Προτάξαντες τὰ όλίγα ταῦτα περί της
δράσεως των μεγάλων μυκήτων επί του
υποθίματος, δυνάμεθα νῦν νά γνωρίσωμεν εἰς
τόν άναγνώστην και έτέρους τινὰς μύκητας,
πολλῶ μικροτέρους, τοῦς όποιους κυρίως όνομάζομεν
φυρματικούς, ότινις προκαλοῦσι γνωστότατα φαι-
νόμενα του καθημερινοῦ ήμῶν βίου, οἷα τὰ συμ-
βαίνοντα κατά την ζύμωσιν του άρτου, του οἴνου,
του ζύθου κ.τ.λ. Επί τῇ εύκαιρίᾳ δέ ταύτῃ
δέν εἰνε ποσῶς άσκοπον νά επιθεωρήσωμεν λε-
πτομερέστερον τί γίνεται κατά την παρασκευὴν
του άρτου και των οἶνοπνευματωδών ποτῶν από
της πρώτης αὐτῶν παρασκευῆς μέχρι της στιγ-
μῆς καθ' ήν γίνεται χρῆσις αὐτῶν· διότι έν
τοῖς παραδείγμασι τούτοις καταφαίνονται σαφέ-
στατα αἱ μεγάλαι δράσεις μικροτάτων όργα-

νισμῶν, ών την παρουσίαν και λειτουργίαν ά-
γνοεῖ τό πλείστον των μυριάδων ανθρώπων, των
καθ' εκάστην τρωγόντων άρτον, και πινόντων
οἶνον.

Πάντες γνωρίζομεν ότι πρὸς κατασκευὴν άρ-
του εἴτε έν τῇ οίκῳ, εἴτε έν τῷ άρτοποιεῖῳ ά-
νάγκη νά προστεθῇ εἰς την ζύμην *προζύμιον* ή
φύραμα, και όλη ή μάζα της ζύμης νά μίχθῇ
έντελῶς μετ' αὐτοῦ. Εἰνε δέ τό προζύμιον τοῦτο
τερμάχιον ζύμης διατηρηθέν από της προηγου-
μένης ζυμώσεως επί τινος ήμέρας έν τόπῳ υπο-
θέρμῳ. Εξετάζοντες ελάχιστον τεράχιον του
προζυμίου υπό τό μικροσκοπίον βλέπομεν ότι ά-
ποτελεῖται εκ μεγάλων κόκκων άμύλου (της οὔ-
σι-
ας εξ ής κυρίως συνίσταται τό άλευρον)
διωγκωμένων και εκ σμικροτάτων σφαιρίων, οἷα
παρίστανται τὰ έν τῇ εἰκόνι 7. Τὰ σφαιρί-
α ταῦτα εἰνε μύκητες μικροσκοπικοῖ άναπτυσσόμε-
νοι έν τῷ προζυμίῳ από σπερμάτων αἰωρουμένων
έν τῇ άτμοσφαιρᾷ· δι' αὐτῶν δέ των φυτάρων αἱ
άμυλώδεις ούσι-
αι του προζυμίου άποσυντίθενται.

Εἰνε δέ οἱ μύκητες οὔτοι μο-
νοκύτταροι όργανώσις συνιστά-
μεναι εκ μεμβράνης εγκλειού-
σης πρωτόπλασμα κοκκῶδες
μετά πυρήνων και σταγονιδίων
λίπους. Εκ τῶν κυττάρων τούτων
άποβλαστάνουσαι μικραί προ-
βολαί μεγεθύνονται επ' όλίγον,
εἰτα δέ άπολυόμεναι ζῶσι βίον
αὐτοπαρκτον, πολλαπλασιάζο-
μεναι και πάλιν δι' άποβλαστήσεως. Οἱ μύκητες
οὔτοι καλοῦνται *σακχαρομύκητες* και έχουσι την
ιδιότητα ν' άποσυνθέτουσι τό σάκχαρον τό σχη-
ματιζόμενον έν τῇ ζύμῃ δια της μετατροπῆς
του άμύλου, ένεκα ούσι-
ας τινος έν αὐτῷ περι-
χομένης της κερεαλίνης, και σχηματίζουσιν
άτμους οἶνοπνεύματος και άέριον άνθρακικόν όξύ,
ένῳ συγχρόνως πρὸς αύξήσιν αὐτῶν παραλαμ-
βάνουσι τὰς άζωτούχους ούσι-
ας τὰς έμπεριεχομέ-
νας εἰς τό άλευρον. Τὸ άνθρακικόν όξύ, όπερ
σχηματίζεται συγχρόνως καθ' όλην την μάζαν
του φυράματος εἰνε άέριον, ως τοιοῦτον δέ ζητεῖ
νά διαφύγῃ άμα γεννώμενον. Αλλ' ή αντίστα-
σις της ζύμης κωλύει την έξοδον αὐτοῦ· οὔτω
δὲ τό άέριον άνθρακικόν όξύ μένον έντός κατά
τόπους εγκλεισμένον, σχηματίζει κοιλότητας
δια των οποίων διογκοῦται τό προζύμιον. Αὐτό
προζύμι φουσκώνει, λέγει κοινῶς ο λαός. Όσω
περισσότερον άνθρακικόν όξύ σχηματίζεται υπό
των σακχαρομυκήτων τόσο και ο όγκος του προ-
ζυμίου μείζων. Οὔτω τό προζύμιον, πλήρες σακ-
χαρομυκήτων, μιννόμενον και ζυμώμενον μετὰ
μεγάλης σχετικῆς ποσότητος προσφάτου ζύμης
άλευρου, μεταδίδει εἰς αὐτήν τοῦς σακχαρομύ-
κητας, οὗς εγκλείει· οὔτος δὲ εἰνε ο λόγος δι' όν

Εἰκ. 7. Σακχα-
ρομύκητες. Απο-
βλαστήσεως νέων α-
τόμων. 300x με-
γεθυσμένοι.

μεταχειρίζομεθα πάντοτε προζύμιον κατά την
ζύμωσιν του άρτου, διότι οὔτω και μόνον δια-
της παραγωγῆς κοιλότητων μικρῶν και σπη-
λαίων πολυαριθμῶν καθίσταται οὔτος εύπεπτος
και υγιεινός. Τόσω δὲ ή μακρὴ αὕτη και σπογ-
γώδης ύφή εἰνε χαρακτηριστικὴ του άρτου, ώστε
οὔτε του όνόματος τούτου άξιοῦμεν τόν άρτον τόν
παραχθέντα άνευ προζυμίου και πυκνόν την
σύστασιν, οἷος ο άρτος των Ἰσραηλιτῶν ο κα-
λούμενος *άζυμον*, και αἱ ήμέτεροι *λαγάρες* και τό
λεψὸ φραμί.

Εάν άφύωμεν τό προζύμιον έφ' ικανόν χρόνον
κείμενον, επέρχονται έν αὐτῷ και έτεροι άλλοι-
οἷς σχηματιζόμενων εκτός του οἶνοπνεύματος
και άνθρακικοῦ όξέος και άλλων προϊόντων, έ-
νεκα άλλων φυράματων νῦν άναπτυσσομένων (βα-
κτηρίων ήθε κατωτέρω) άτινα μεταβάλλουσι
τό σάκχαρον εἰς άλλας χημικὰς ούσι-
ας όξυνας, οἷον εἰς γαλακτικόν και βουτυρικόν όξύ. Τιοῦ-
το δὲ προζύμιον μιννόμενον μετὰ ζύμης νοπῆς
προκαλεῖ αναλόγους ζυμώσεις και καθιστᾷ και
τόν άρτον αὐτόν υποξυν. Εἰς τὰ άρτοποιεῖα όμως
των πόλεων, ένθα ο άρτος παρασκευάζεται καθ'
εκάστην, δέν μένει τό προζύμιον άπόθετον έφ' ι-
κανόν χρόνον όπως άναπτυσσῶσιν έν αὐτῷ τὰ
φυράματα, τὰ παράγοντα τό γαλακτικόν και
βουτυρικόν όξύ, ένῳ εἰς τὰ χωρία ο άρτος εἰνε
ένιοτε υπόζυνος, διότι τό προζύμιον φυλάττεται
επί πολλὰς ήμέρας.

Μετὰ την άνάμειξιν της ζύμης του άλευρου
μετὰ προζυμίου πλάσσονται οἱ άρτοι, ότινις ά-
φένονται ήμεροι έν μετρίᾳ θερμοκρασίᾳ καλυπτό-
μενοι υπό δυσθερμαγωγῶν σκευασμάτων, όπως
κωλύεται ή έν αὐτοῖς άναπτυσσομένη θερμοκρα-
σία ν' απέλθῃ· τότε δὲ τό έργον των σακχαρομυκή-
των προβαίνει τάχιστα, αύξανόμενης της ζύμης
κατ' όγκον εκ της άναπτύξεως φυσαλλίδων. Η
διόγκωσις αὕτη όταν προβῇ μέχρις ώρισμένου
όριου γνωστοῦ εἰς πᾶσαν οἰκοδόσοναν και άρ-
τοποιόν, ήτοι όταν τό *φραμί αναβῇ*, υποδεικνύει
ότι εἰνε οἱ άρτοι κατάλληλοι όπως εισαχθῶσιν εἰς
κλίβανον έχοντα 250°—300° θερμοκρασίαν. Α-
πό της στιγμῆς ταύτης θανατοῦνται πάντες οἱ
σακχαρομύκητες, ή ζύμωσις παύεται καθ' όλο-
κληρίαν, συγχρόνως δὲ οἱ άρτοι άρχονται εκ νέου
διογκοῦμενοι και μεγεθυνόμενοι σχεδόν κατά τό
διπλόν ένεκα του εξῆς λόγου· δια της θερμότη-
τος του κλίβανου αἱ πολυαριθμοι φυσαλλίδες και
κοιλότητες αἱ πλήρεις άνθρακικοῦ όξέος εκτεί-
νονται, τό έν τῷ ύδατι της ζύμης διαλελυμένον
άνθρακικόν όξύ γίνεται επίσης άέριον, τό οἶνό-
πνευμα μεταβάλλεται εἰς άτμόν, αἱ φυσαλλίδες
και αἱ κοιλότητες ένεκα τούτων μεγεθύνονται, δι-
πλασιάζονται, ή δὲ ζύμη, ελαστικὴ οὔσα, διογ-
κοῦται ικανῶς. Συγχρόνως διογκοῦνται τὰ μέγι-
στα οἱ κόκκοι του άμύλου και ένδύνται χημικῶς

μετὰ τοῦ ὕδατος τῆς ζύμης, οὕτω δὲ αὕτη γίνεται στερεωτέρα, καὶ ἐπομένως οἱ χώροι αὐτῆς δὲν καταπίπτουσιν ὅταν θραδύτερον ἐξέλθωσι μικρὸν κατὰ μικρὸν τὰ ἐν αὐτῇ ἀέρια. Ἐνεκα τοῦτου δὲ καὶ ἄρτος διατηρηθεὶς πολὺν ὥραν ἀναιδασμέτος πρὶν εἰσαχθῇ εἰς τὸν κλίβανον, σμικρύνεται τὸν ὄγκον καὶ καταπίπτει, διότι διὰ τῆς ἀπατρίσεως καὶ διηθήσεως ἐξέρχονται τὰ ἀέρια πρὸς τὰ ἔξω καὶ οἱ τοῖχοι τῶν κοιλοτήτων δὲν εἶνε στερεοὶ πρὸς ἀντίστασιν εἰς τὸ βάρος τῆς ἀνωθεν αὐτῶν οὐσίας. Ἄρτοι ἐκ τοιαύτης ζύμης κατασκευαζόμενοι δὲν εἶνε σιτογνώδεις καὶ ἐλαφροί, ἀλλὰ βαρεῖς, πυκνοὶ καὶ συμπαγεῖς. Τοῦτο συμβαίνει καὶ ὅταν εἰς τὴν ζύμην ἐπιχυθῇ πλεον τοῦ δέοντος ὕδωρ ἢ ἡ ποιότης τοῦ ἀλευρου παρέχῃ ὀλίγην τὴν κολλώδη οὐσίαν, καὶ ἡ ἐλαστικότης τῆς ζύμης εἶνε σμικρὰ καὶ ἀσήμαντος.

Ἡ παρένθεσις λοιπὸν προζυμίου ἐντὸς τῆς ζύμης τοῦ ἄρτου σκοπεῖ τὴν χαλάρωσιν τῆς πυκνότητος, τὴν ἀνάπτυξιν χώρων μεγάλων καὶ μικρῶν ἐντὸς αὐτῆς, τὴν σπογοποίησην, οὕτως εἰπεῖν, τοῦ ἄρτου. Πάντα δὲ ταῦτα προκαλοῦνται διὰ τῶν σακχαρομυκήτων. — Ἐν παρόδῳ σημειοῦμεν ἐνταῦθα ὅτι τὴν σπογγώδη ὕφην τοῦ ἄρτου ἀπολαμβάνομεν καὶ διὰ χημικῶν μίσεων ἀναπτύσσοντες φουσαλίδας ἐντὸς τῆς ζύμης, ἀποσυνθέτοντες π.χ. διὰ τινος ὀξέος ὑδροχλωρικοῦ ἢ φωσφορικοῦ διττανθρακικὸν νάτρον ἢ μινύοντες αὐτὴν μετ' ἀνθρακικῆς ἀμμωνίας, ἥτις ἀφίπταται ἐν τῇ θερμοκρασίᾳ τῆς κλίβανου, ἢ ζυμοῦντες τὴν μάζαν δι' ὕδατος κεκορεσμένου ἀνθρακικοῦ ὀξέος. Εἰς τοῦτο δὲ στηρίζονται αἱ νεώτεροι ἀρτοποιητικαὶ μέθοδοι.

Παραλείποντες ἐνταῦθα τὰς ἀλλοιώσεις, ἀς ὑποφύεται ἡ ἐξωτερικὴ ἐπιφάνεια τοῦ ἄρτου ὑπὸ τὸν θόλον τοῦ κλίβανου καὶ ἐπὶ τοῦ ἐδάφους αὐτοῦ, προσθέτομεν ὅτι ἅμα τοῦ κελύφους σχηματισθέντος ἡ ζύμη εἶνε ἐψυμένη καὶ μεταβεβλημένη εἰς ἄρτον ἐδώδιμον. Ὡστε οἱ σακχαρομυκήτες ἀρξάμενοι τῆς ζυμώσεως ἀπὸ τοῦ προζυμίου παρεσκευάσαν τὴν ζύμην, ἢ δὲ θερμότης συνεπλήρωσε τὴν κατασκευὴν καταστήσασα τὸν ἄρτον εὐπεπτον καὶ εὐγευστον.

Εἰς τὴν αὐτὴν ἐπίδρασιν τῶν σακχαρομυκήτων ἐπὶ τοῦ ὑποθέματος στηρίζεται καὶ ἕτερος κλάδος τῆς πανάρχαιας οἰκιακῆς βιομηχανίας ἡ κατασκευὴ τοῦ οἴνου. Καὶ ἐνταῦθα ἄρατοι εἶνε αἱ ὀργανώσεις αἱ παρασκευάζουσαι τὸν ἀ-θῶον καὶ γλυκὺν χυμὸν τῶν σταφυλῶν εἰς ποτὸν εὐάρεστον οἶνον πνευματώδες, καὶ μεθυστικόν.

Ὁ χυμὸς τῶν σταφυλῶν, συνιστάμενος κυρίως ἐξ εἰδους τινὸς σακχάρου, ὀνομαζομένου σταφυλοσακχάρου, ὑπερ περιέχεται καὶ εἰς ἄλλους καρπούς ἐν ὕδατι διαλελυμένον, ζυμοῦται ἀφ' ἑαυτοῦ, ἔνθεν προσθήκης φυράματός τινος, ὅπως κατὰ τὴν παρασκευὴν τοῦ ἄρτου. Ὅταν, δηλαδή, ὁ χυμὸς

τῶν σταφυλῶν παραληφθεὶς τεθῇ ἐντὸς τῶν βαρελίων, οἱ σακχαρομυκήτες, οἱ ἀπὸ τῆς ἀτμοσφαιρας ἐντὸς αὐτοῦ ἐμπεσόντες ἄρχονται τοῦ ἔργου τῶν. Ἐνίοτε μάλιστα καὶ καθ' ὅδον, ἐνῷ τὸ γλεύκος μετακινεῖται διὰ τῶν ἀσκῶν, ἡ ζύμωσις εὐρίσκεται ἤδη πολὺ προκεχωρημένη. Ἐν δικτήματι καὶ ἡμισεῖς μόνον ὥρας καὶ ὁ διαυγέστατος χυμὸς τῶν σταφυλῶν ἄρχεται θολοῦμενος καὶ ἀναπτύσσονται ἀπ' αὐτοῦ φουσαλίδες ἀερίου, μετὰ δύο δὲ ἢ τρεῖς ὥρας σχηματίζεται ἐπ' αὐτοῦ ξανθὸς ἐπίπαγος ἀποτελούμενος ἐκ μυριάδων σακχαρομυκήτων.

Ἐξετάσωμεν νῦν τί τελεῖται ἐντὸς τοῦ γλεύκους ὅτε ἀπάκειται ἐντὸς τῶν βαρελίων. Οἱ σακχαρομυκήτες εὐρόντες ἄφθονον τροφήν πολλαπλασιάζονται δι' ἀποθλαστικῆς κατὰ τὸν ἄνω βηθέντα τρόπον ταχέως καὶ ἀφθόνως, τὸ δὲ σακχαρόν τοῦ χυμοῦ τῶν σταφυλῶν, οὐσία χημικῆ, συνιστάμενη ἐξ ὠρισμένων μορίων ἀνθρακος, ὑδρογόνου καὶ ὀξυγόνου, σχίζεται, τουτέστιν ἀποσυντίθεται εἰς ἀνθρακικὸν ὀξύ καὶ εἰς οἰνόπνευμα, ἥτοι εἰς οὐσίαν, ὣν τὸ ἄθροισμα τῶν μορίων ἀποτελεῖ σχεδὸν τὴν ὠρισμένην ποσότητα τῶν μορίων τοῦ σακχάρου. Ἐλαχίστη δὲ μόνον ποσότης σακχάρου (σχεδὸν 1/1000 τοῖς ἑκατὸν) μεταβάλλεται καὶ εἰς ἄλλας οὐσίας, οἷον εἰς γλυκερίνην, ἡλεκτρικὸν ὀξύ κ.τ.λ.

Ἡ ζύμωσις τοῦ οἴνου ἐν ἀρχῇ εἶνε ζωηρὰ καὶ ταραχώδης, τὸ δὲ ἀνθρακικὸν ὀξύ καὶ τὸ οἰνόπνευμα ἀναπτύσσονται ἄφθονα. «Ὁ μούστος βράζει», τὸ δὲ ἀνθρακικὸν ὀξύ πληρᾷ τὰ ὑπόγεια τῶν οἰνοποιεῖων καὶ καθίσταται κινδυνώδης εἰς τοὺς κατεργαζομένους εἰς αὐτὰ ἀπροσέκτως. Ἀλλ' ἡ πρώτη αὕτη ζύμωσις διαρκοῦσα περίπου 3—6 μῆνας παύρεται. Οἱ σακχαρομυκήτες μικρὸν κατὰ μικρὸν καθιζάνουσιν ἐπὶ τοῦ πυθμένος, μετ' αὐτῶν δὲ συγκαταπίπτουσι μικρὸν κατὰ μικρὸν καὶ ἡ τριῦς καὶ αἱ λοιπαὶ ἀκαθαρσίαι τοῦ οἴνου.

Τὴν πρώτην ταύτην ζύμωσιν διαδέχεται ἑτέρα, ἡ βραδεία λεγομένη ζύμωσις, καθ' ἣν ὀλίγοι τινες σακχαρομυκήτες (ἴσως μυριάδες τινὲς μόνον) ἐξακολουθοῦσι κατὰ μικρὸν αὐξάνοντες τὸ οἰνόπνευμα τοῦ οἴνου, ἐνῷ συγχρόνως καὶ αἱ ἀκαθαρσίαι ἀποχωρίζονται ἀδιακόπως. Ὡστε ὁ λόγος δι' ὃν ὁ παλαιότερος οἶνος γίνεταί καλλίτερος εἶνε αὐτοὶ οἱ σακχαρομυκήτες δι' ὧν αὐξάνεται διηλεκτὸς τὸ οἰνόπνευμα (καὶ τὸ ἄρωμα), κατὰ δεύτερον δὲ λόγον διότι καθιζάνουσιν αἱ καλούμεναι ἐκχυλισματικαὶ οὐσίαι καὶ ἡ τρυγία, ἐνῷ συγχρόνως τὸ σακχαρόν ἐλαττοῦται.

Ἐπεται τὸ τέλος.

Σπ. ΜΗΛΙΑΡΑΚΗΣ.

Ο ΝΑΥΑΓΟΣ ΤΗΣ ΚΥΝΟΪΑΣ

(Μυθιστόρημα Ἰουλίου Βέρν καὶ Ἀνδρέου Λαφῆ)
[Μετάφρ. Α. Π. Κουρτίδου.]

[Συνέχεια. Βλ. σελ. 419]

Ἐν ᾧ ἡ ἐκ πάγου νῆσος προύχοντι μεγάλω-πρεπῶς πρὸς νότον ῥυμουλκοῦσα τὴν Ἀλίσκα, ἡ θήρα τῶν οὐγιοδῶν ἐξηκολούθει συστηματικῶς.

Αἱ τῆς ἡμέρας ναῦται φέροντες ὅπλα καὶ κάμακας, συνοδευόμενοι ὑπὸ πάντων τῶν γροιλανδικῶν κυνῶν, ἀπεβιβάζοντο εἰς τὴν νῆσον καὶ περιεργον τὰ ἀμφίβια ὑπνοῦντα ἐν τρώγλαις. Ἐρρόνουν δ' αὐτὰ διὰ σφίρας κατὰ τοῦ ὠτός βαλλομένης, καὶ κατέτενον, ἀφῆρουν τὸ στέαρ, διὰ τῶν ἐλκῆθρων κομίζοντες αὐτὸ εἰς τὴν Ἀλίσκα. Ἐκ τῆς εὐχερὸς καὶ γονίμου ἐκείνης θήρας μετὰ ὅκτῃ ἡμέρας τὰ ἐνθῆμια ὑπερεπληρώθησαν λίπους οὐγιοδῶν.

Ἡ Ἀλίσκα ὑπὸ τῆς νήσου ῥυμουλκουμένη εὐρίσκειτο τότε ἐν τῇ τεσσαρκοστῇ μοίρᾳ ἀνατολικῆς μῆκους ἐπὶ τῆς ἐβδομηκοστῆς τετάρτης παραλλήλου, τουτέστιν εἶχε ὑπερβῇ τὴν Νέαν Ζέμβλην.

Ἡ κρυσταλλόπηκτος νῆσος εἶχε ὑπολειφθῇ τότε ἡμίσεια μόλις τῆς ἀρχικῆς, τὸ δὲ λοιπὸν αὐτῆς ῥαγισθὲν ὑπὸ τῶν ἡλιακῶν ἀκτίνων, διασχισθὲν ὑπὸ βαθειῶν ραγάδων ἐκινδύνευε ν' ἀποσπασθῇ. Ἐπλησίαζεν ἡ στιγμή καθ' ἣν ἡ μεγάλη νῆσος ἐμελλε νὰ καταθρυμματισθῇ. Ὁ Ἐρικ δὲν ἀνέμεινε τοῦτο, ἀλλὰ διέταξε ν' ἀνασπασθῇ ἡ ἄγκυρα καὶ νὰ διευσθυνῶσι πρὸς δυσμάς.

Τὸ στέαρ τοῦ οὐγιοδῶ ἀμέσως ἐντεθὲν ἐν τῇ ἐπὶ τούτῳ ἐστὶ ἦν ἔφευρεν ἡ Ἀλίσκα μετὰ μικροῦ μέρους γαιανθράκων ἀπετέλεσεν ἐξαίρετον καύσιμον ὕλην. Μόνον ἐλαττωμα εἶχε ὅτι καθίστα πιναρὸν τὸν καπνοδόχον καὶ ὅτι οἱ ναῦται ἠναγκάζοντο νὰ καθαίρων αὐτὸν καθ' ἐκάστην. Ἡ δὲ ὁσμὴ αὐτοῦ, ἥτις βεβαίως θὰ δυσχερῆσαι μεγάλως μεσημερινοὺς ἐμπλέοντας, ὑπὸ τοῦ σουηδικοῦ ἐκείνου πληρώματος ἐθεωρεῖτο δευτερεύον ὅλως μειονέκτημα.

Οὕτως ἡ Ἀλίσκα ἠδυνήθη νὰ μείνῃ ὑπὸ ἀτμόν μέχρι τῆς τελευταίας ὥρας, νὰ διανύσῃ ταχέως, καίπερ ἀντιπρῶτων πνεόντων ἀνέμων, τὸ ἀποχωρίζον αὐτὴν ἐπὶ ἐκ τῶν θαλασσῶν τῆς Βύρως διαστήμα καὶ νὰ φθάσῃ τὴν 5 Σεπτεμβρίου κατέναντι τοῦ Βορείου Ἀκρωτηρίου τῆς Νορβηγίας, χωρὶς καὶ νὰ σταθμεύσῃ εἰς Τρομσὸν, ἐνθα ἠδύνατο νὰ προσορμισθῇ ἐν ἀνάγκῃ. Ἐξακολουθήσασα δὲ συντόνως τὸν πλοῦν αὐτῆς περιέκαμψε τὴν σκανδιναυικὴν χερσόνησον, διήλθεν αὐθὺς τὸν Σκαγεράκην καὶ ἐπανήλθεν εἰς τὴν ἀφῆτηριαν αὐτῆς.

Τῇ δεκάτῃ τετάρτῃ Σεπτεμβρίου ἡ γκυροβόλησε πρὸ τῆς Στοκόλμης, ἐν αὐταῖς ἀκριβῶς τοῖς

ὑδασιν, ἐξ ὧν εἶχε ἀπάρῃ τὴν δεκάτην τοῦ παρελθόντος Φεβρουαρίου.

Οὕτω λοιπὸν συντελέσθη εἰς ἐπτὰ μῆνας καὶ τέσσαρας ἡμέρας ὁ πρῶτος περὶ τὸν πόλον περιπλους ὑπὸ εἰκοσιδιετούς θαλασσοπόρου.

Τὸ μέγα τοῦτο γεωγραφικὸν κατόρθωμα, ὅπερ συνεπλήρωσε καὶ ἐπεκύρωσεν εὐθὺς ἀμέσως τὴν μεγάλην τοῦ Νόρδενσκιολδ ἀποστολὴν, ἐμελλε μετ' οὐ πολὺ νὰ διαφημισθῇ ἀνὰ τὸν κόσμον. Ἀλλὰ τότε αἱ ἐφημερίδες καὶ τὰ περιοδικὰ δὲν εἶχον ἐπὶ ἐξάρῃ τὴν μεγάλην αὐτοῦ σημασίαν. Μόνον εἰδικοί τινες ἐπιστήμονες ἠδύναντο νὰ ἐκτιμῶσι κατ' ἀξίαν τὸν περιπλοῦν ἐκείνον, ἄτομον δὲ τι γνωστὸν ἡμῖν, ἡ Κάτζα, οὐδ' ὑπώπτευσε καὶ τὴν ἀξίαν ταύτην.

Ἐπρεπε νὰ εἶδῃ τις τὸ ἀλαζονικὸν μειδιᾶμα δι' οὐ ὑπεδέξατο τὴν κήγησην τῶν κατὰ τὴν ἀποστολὴν γενομένων.

— Μοῦ φαίνεται ἀκαταλόγιστον νὰ ὑπάγῃ κανεὶς ἐκουσίως νὰ ἐκτεθῇ εἰς τοιοῦτους κινδύνους! εἶπεν ἀντὶ πάσης ἀπαντήσεως.

Ἀμα δὲ τῇ πρώτῃ εὐκαιρίᾳ προσεῖπεν εἰς τὸν Ἐρικ.

— Τέλος πάντων ἐγλυτώσατέ πλέον ἀπὸ τὴν ὀχληρὰν ἐκείνην ὑπόθεσιν τώρα ὅπου ὁ περιφημος Ἴρλανδὸς ἀπέθανε!

Ποία διαφορὰ τῆς ξηρᾶς ταύτης καὶ περιφρονητικῆς ἐπικρίσεως πρὸς τὴν πλήρη ἐνθουσιασμόν καὶ στοργὴν ἐκτίμησιν ἦν μετ' ὀλίγον ἔλαβεν ἐκ Νορβῆς ὁ Ἐρικ! Ἡ Βάνδα διηγείτο πρὸς αὐτὸν πόσον ἀγωνιωδῶς διήλθον ἡ μήτηρ τῆς καὶ αὐτὴ τοὺς μακροὺς ἐκείνους μῆνας ἢ σκέψαις αὐτῶν παρηκολούθει ἀκαταπαύστως τοὺς θαλασσοπόρους, νῦν δὲ ἦσαν εὐδαιμονοεσταταὶ διότι αἰσίως ἐπανέκαμψαν!... Ἀν ἐκ τῆς ἀποστολῆς δὲν ἀπεκόμισεν ὅσα προσεδόκα ὁ Ἐρικ, δὲν ἔπρεπε νὰ θλιβῇται ὑπερμέτρως. Ὁ Ἐρικ ἐγίνωσκε καλλίστα ὅτι, ἐν ἐλλείψει τῆς ἀληθοῦς αὐτοῦ οἰκογενείας, εἶχεν ἑτέραν ἐν τῷ πτωχῷ νορβηγικῷ χωρίῳ, θερμῶς ἀγαπῶσαν αὐτόν. Εἶχεν ἀρὰ γε σκοπὸν νὰ ἐπισκεφθῇ τὴν οἰκογένειαν ἐκείνην, ἥτις ἐξηκολούθει θεωροῦσα αὐτὸν ὡς μέλος τῆς, ἀδυνατοῦσα νὰ τὸν ἀπαρνηθῇ; Βεβαίως, ἂν τὸ ἐπιθύμει, θὰ εὕρισκε διαθέσιμον μικρὸν πρὸς τοῦτο χρόνον... Οὗτος ἦτο ὁ διακαὴς πόθος τῆς θετῆς αὐτοῦ μητρὸς καὶ τῆς ἀδελφῆς τοῦ Βάνδας κ.τ.λ. κ.τ.λ.

Ἐν τῇ ἐπιστολῇ εὔρεν ὁ Ἐρικ τρία ὠραῖα ἀνθύλλια τοῦ πατρὸς τὸν ὀρμίσκον λειμῶνος, ἐν τῷ ἄρρωματι δ' αὐτῶν ἐνόμισεν ὅτι ἐπανέβρισκε τὴν ἀμείνων αὐτοῦ καὶ παιδρὰν παιδικὴν ἡλικίαν. Ὡ! πόσον ἡ ἐνδειξις ἐκείνη τῆς ἀγάπης παρεμύθησε τὴν τεθλιμμένην καρδίαν τοῦ ἐμπνεύσασα εἰς αὐτὸν καρτερίαν πρὸς ὑπομονὴν τῆς ἐκ τῆς ἀποτυχίας τοῦ τελικοῦ τῆς ἀποστολῆς σκοποῦ πικρίας!

Ἐν τούτοις μετ' ὀλίγον τὸ ἐπιχείρημα ἐξετιμήθη δεόντως. Ὁ πλοῦς τῆς Ἀλάσκας ἦτο γενοῦς ἐξίτου μεγαλειότητος ὅσον καὶ ὁ τῆς Βέργας. Τὸ ὄνομα τοῦ Ἑρικ συνδέετο πανταχόθεν πρὸς τὸ ὄνομα τοῦ Νόρδενσκιολδ. Αἱ ἐφημερίδες περιέγραφον διὰ μακρῶν τὸν πρῶτον περὶ τὸν πόλον περίπλου. Τὰ ἐν τῷ λιμένι τῆς Στοκόλμης παντοθεν πλοῖα ἐσημαιοστολισθῆσαν ἐκ συμφώνου πρὸς τιμὴν τῆς ναυτικῆς ἐκείνης νίκης. Ὁ Ἑρικ ἐκπληκτος καὶ τεθορυβημένος ἐκ τῶν τιμητικῶν ἐκδηλώσεων, ἀπῆλθεν ἐνθουσιώδους καὶ θριαμβευτικῆς πανταχοῦ ὑποδοχῆς. Ἐπιστημονικὰ σωματεῖα προσήρχοντο ἐν σώματι ὅπως προσαγορεύσῃ τὸν κυβερνήτην καὶ τὸ πλήρωμα τῆς Ἀλάσκας, ἡ δὲ βουλὴ προέτεινε τὴν ἀπονέμωσιν εἰς αὐτοὺς ἐθνικῆς ἀμοιβῆς.

Ἐδυσφόρει διὰ τοὺς ἐπαίνους τούτους ὁ Ἑρικ διότι συνειδώς ὅτε εἰς τὸ ἔργον ἐκεῖνο παρωμῆθη ἐξ ἀτομικῶν πρὸ πάντων λόγων, ἀπέστεργε τὴν ἐξ αὐτοῦ δόξαν ἠνικρῶν εὗρεται τοῦλάχιστον ὑπερβολικὴν. Ὅθεν ἐδράξατο τῆς πρώτης παρουσίας εὐκαιρίας ὅπως πεπαρησιασμένως εἴπῃ ὅτι εἰς τὰς πολιτικὰς θαλάσσας μετέβη—ἀστοχῶς ἄλλως τοῦ σκοποῦ—ὅπως ἀνακαλύψῃ τὸ μυστήριον τῆς καταγωγῆς αὐτοῦ καὶ τοῦ ναυαγίου τῆς Κυνθίας.

Ἡ εὐκαιρία παρουσιάσθη ὑπὸ τὴν μορφήν ἀγενοῦ νεανίσκου, ζωηροτάτου καὶ πνευματώδους, καινολόγου μιᾶς τῶν πρώτων ἐφημερίδων τῆς Στοκόλμης, ζητήσαντος ἐπὶ τῆς Ἀλάσκας συνέντευξιν παρὰ τοῦ νεαροῦ θαλασσοπόρου. Ὁ ἐπιτηδεὺς ἐφημεριδογράφος ἐσκόπευε νὰ λάβῃ τεχνικῶς παρὰ τοῦ θυματοῦς του τὰ στοιχεῖα ἐκατονταετίου βιογραφίας, βεβαίως δὲ δὲν ἠδύνατο νὰ εὕρῃ ἄνθρωπον προθυμότερον εἰς τὸ νὰ ὑποστῇ τὴν ἀνάκρισιν ἐκείνην. Ὁ Ἑρικ εἰδίφα νὰ εἴπῃ τὴν ἀλήθειαν καὶ νὰ διακηρύξῃ ὅτι δὲν ἦτο ἄξιός νὰ ἐκλαμβάνηται ὡς Χριστοφόρος Κολόμβος.

Ἀφηγήθη λοιπὸν πάντα, περιέγραψε λεπτομερῶς πῶς εὗρεθῇ ἐν τῇ θαλάσσῃ ὑπὸ πτωχοῦ τινος ἀλιέως, καὶ ἐπαιδαγωγῆθῃ ὑπὸ τοῦ Μαλαρίου, πῶς ἤχθη εἰς Στοκόλμην ὑπὸ τοῦ ἱατροῦ Σβαρευγκρόνα, καὶ πῶς ἐγνώσθη ὅτι ὁ Πατρίκιος Ὀδόνος ἐγίνωσκε πιθανῶς τὴν λύσιν τοῦ μυστηρίου αἰνίγματος, πῶς ἐμαθον ὅτι εὗρεσκετο ἐπὶ τῆς Βέργας καὶ πῶς μετέβησαν πρὸς ἀναζήτησίν του, πῶς ἠναγκάσθησαν νὰ μεταβάλλωσι πλοῦν καὶ εἶτα νὰ προχωρήσωσι μέχρι τῆς νήσου Λιακόδης, μέχρι τοῦ ἀκρωτηρίου Τσελύνσκιν. Ταῦτα πάντα εἶλεν ὁ Ἑρικ ὅπως παύσῃ θεωρούμενος ὡς ἥρως, εἶλεν αὐτὰ διότι ἡσχύνετο νῦν βλέπων ἑαυτὸν οὕτως ἐπεσημειούμενον δι' ἔργον ὅπερ ἐφαίνετο αὐτῷ ἀπλούστατον καὶ φυσικώτατον.

Κατὰ τὸν χρόνον τοῦτον ἡ μολυβδὶς τοῦ και-

νολόγου Σκιρρελίου ἔτρεχεν ἐπὶ τοῦ χάρτου μετὰ στενογραφικῆς ταχύτητος, σημειοῦσα πιστῶς τὰς χρονολογίας, τὰ ὀνόματα, τὰς ἐλαχίστας λεπτομερείας. Ὁ Σκιρρελίου περιχαρὴς ἀνελογίζετο ὅτι οὐχὶ ἐκατὸν μόνον ἀλλὰ πεντακοσίων ἢ ἑξακοσίων στίχων βιογραφίαν ἐμελλε νὰ ἐξάγῃ ἐκ τῆς ἐξομολογήσεως ἐκείνης. Καὶ ὅποιαν βιογραφίαν! Συγκινητικὴν, περιπετειώδη, δραματικὴν ὡς μυθιστόρημα!

Τὴν ἐπαύριον ἡ ἀφήγησις ἐκείνη ἐπλήρου τρεῖς στήλας τῆς μάλιστα διαδεδομένης σουηδικῆς ἐφημερίδος. Ὡς δὲ συμβαίνει πάντοτε σχεδὸν ἐν τοιαύταις περιπτώσεσι, ἡ εἰλικρίνεια τοῦ Ἑρικ οὐ μόνον δὲν ἐμείωσε τὴν ἀξίαν αὐτοῦ ἀλλὰ τοῦναντίον μεγαλειότεραν ἀνδείξεν αὐτὴν διὰ τῆς ἐκφαινομένης μετριοφροσύνης καὶ τοῦ ρομαντικοῦ ἐνδιαφέροντος, ὅπερ ἐνείχεν ἡ ἱστορία τοῦ βίου του. Ἡ περιεργὴ τοῦ κοινοῦ ἐξήθη εἰς τὸ ἔπακρον, ἡ δὲ παμφάγος δημοσιογραφία εὗρεν ἐξαιρετον τροφήν. Αἱ βιογραφικαὶ ἐκείναι λεπτομέρειαι, μεταφρασθεῖσαι μετ' ὀλίγον εἰς πάσας τὰς γλώσσας, δὲν ἐδράδυναν νὰ παρίδωσι τὴν Εὐρώπην.

Οὕτω δ' ἐφθάσαν εἰς Παρισίους καὶ εἰσέδυσαν ἐσπέραν τινὰ διὰ γαλλικῆς ἐφημερίδος εἰς κοσμίαν αἵθουσαν κειμένην ἐπὶ τῆς ἡδοῦ Βαρέν, ἐν τῷ δευτέρῳ ὀρόφῳ παλαιοῦ μεγαλοπρεποῦς οἴκου.

Ἐν τῇ αἴθουσῃ ἐκείνῃ εὗρεσκετο γυνὴ τις μελανέμων καὶ λευκόριξ, εἰ καὶ νέα ἔτι, ἥς ἅπαν τὸ παράστημα ἐμαρτύρει ἄλυστον πένθος. Καθήμεν ὑπὸ τὸν καταυγαστῆρα τοῦ λαμπτήρος ἐκέντα μηχανικῶς ἐργαζομένη, ἐν ᾧ οἱ ὀφθαλμοὶ αὐτῆς προσηλόντο ἐν τῇ σκιᾷ εἰς ἀνάμνησιν τινος ὁδυνήσαντος.

Ἐτέρωθεν τῆς τραπέζης ὑψηλὸς γέρων διεξήρχετο ἀδιαφόρως τὴν ἐφημερίδα ἣν πρὸ μικροῦ εἶχε κομίσῃ αὐτῷ ὁ οἰκέτης.

Ὁ γέρων οὗτος ἦτο ὁ Δουρριέν, ἐπίτιμος γενικός πρόξενος καὶ εἰς τῶν γραμματέων τῆς Γεωγραφικῆς ἑταιρίας, ἐκεῖνος ἀκριβῶς ὅστις εἶχεν εὐρεθῇ ἐν Βρέστη, κατὰ τὴν ἐκείθεν διάβασιν τῆς Ἀλάσκας.

Τούτου ἕνεκα βεβαίως τὸ ὄνομα τοῦ Ἑρικ ἐλκυσε ἐκείνους τὴν προσοχὴν αὐτοῦ διότι ὡς ἀνέγνω τὸ περὶ τοῦ νεαροῦ σουηδοῦ θαλασσοπόρου βιογραφικὸν ἄρθρον, ἐρρίγησεν. Εἶτα δ' ἀνέγνω καὶ πάλιν τὸ ἄρθρον ἐκεῖνο διὰ συντόνου προσοχῆς. Κατὰ μικρὸν μεγάλη ὥχροτις διεχύθη ἐπὶ τοῦ ὥχρου ἡδὴ προσώπου αὐτοῦ. Αἱ χεῖρές του κατελήφθησαν ὑπὸ νευρικοῦ τρόμου. Τοσούτῳ δὲ καταδῆλος ἐγένετο ἡ ταραχὴ αὐτοῦ, ὥστε δὲν διέφυγε τὴν σιγὴν αὐτοῦ σύντροπον.

— Πατέρα, τί ἔχετε; ἠρώτησε μετ' ἄκρας στοργῆς.

— Νο... νομίζω ὅτι πολὺ ὀργήγορα ἠναψαν

τὴν θερμάστραν!.. Ὡς ὑπάγω εἰς τὸ γραφεῖόν μου ν' ἀναπνεύσω ὀλίγον... Δὲν εἶνε τίποτε!.. ἀπλὴ περαστικὴ κακοδιαθεσίαι!.. ἀπήντησεν ὁ Δουρριέν ἐγερθεὶς ὅπως μεταβῇ εἰς τὸ παρακείμενον δωμάτιον.

Οἶονε! τυχαίως συμπαρέλαθε καὶ τὴν ἐφημερίδα, ἣν ἐκράτει ἐν τῇ χειρὶ. Ἄν ἡ θυγάτηρ του ἠδύνατο νὰ ἀναγνώσῃ ἐν τῷ νῷ αὐτοῦ θὰ ἔβλεπεν ὅτι ἐν μέσῳ τῆς συγκρούσεως ἐλπίδων καὶ φόβων ἐπεκράτει στερεὰ ἀπόφασις ν' ἀφαιρήσῃ τὴν ἐφημερίδα ἐκείνην ἀπὸ τῶν βλεμμάτων της.

Πρὸς στιγμὴν ἐνόμισε καλὸν νὰ παρακολουθήσῃ τὸν πατέρα αὐτῆς εἰς τὸ σπουδαστήριόν του. Ἀλλ' εἶδεν εὐκρινῶς ὅτι ἐπεθύμει νὰ μείνῃ μόνος καὶ ὑπέκυψεν εἰς τὴν ἰδιοτροπίαν αὐτοῦ. Μετ' ὀλίγον ἄλλως ἀνεθάρρυσεν ἀκούσασα βαδίζοντα αὐτὸν μεγάλους βήμασιν, ἀνοιγόντα καὶ κλείοντα τὰ παράθυρα.

Μετὰ μίαν μόνον ὥραν ἀπεφάσισε νὰ ὑπανοίξῃ τὴν ὕρην, ὅπως εἴη τὴν ἐπ' αὐτῇ ὁ Δουρριέν. Εἶδε δ' αὐτὸν καθήμενον παρὰ τὸ γραφεῖόν του καὶ γράφοντα ἐπιστολὴν.

Τούτο μόνον δὲν εἶδεν, ὅτι γράφων εἶχε πλήρεις δακρύων τοὺς ὀφθαλμούς!..

ΚΒ'

Ἐπιστολὴ ἐκ Παρισίων.

Ὁ Ἑρικ ἀπὸ τῆς ἐπιστροφῆς του εἰς Στοκόλμην ἐλάβθεαν σχεδὸν καθ' ἐκάστην πανταχόθεν τῆς Εὐρώπης πολυαριθμοὺς ἐπιστολάς. Ὅτε μὲν ἐπιστημονικὰ σωματεῖα ἡ ἰδιώται ἀπέτεινον αὐτῷ συγχαρητήρια, ὅτε δὲ ξένοι κυβερνήσεις τῷ ἀπένεμον παράσημα ἢ ἐμπορεῖ ἐξήτουντο παρ' αὐτοῦ πληροφορίας ὡς ἐλπίμοις. Ἡμιστά λοιπὸν ἐξεπλόγη λαθὼν πρῶτον τινὰ δύο ἐπιστολάς ἐκ Παρισίων.

Ἡ μὲν πρώτη ἦτο πρόσκλησις τῆς Γαλλικῆς γεωγραφικῆς ἑταιρίας προσκαλοῦσας αὐτὸν καὶ τοὺς συμπληρωτῆρας του εἰς Παρισίους ὅπως λάβῃ ἀντιπροσώπως τὸ μέγα μετᾶλλον τῆς τιμῆς ὅπερ ἀπενεμήθη ἐν ἐκτάκτῳ συνεδρίῳ αἰς τὸν ἐπιτελέσαντα τὸν πρῶτον περὶ τὸν πόλον περίπλου κατὰ τὰς ἀρκτικὰς θαλάσσας.

Ἡ δευτέρα ἐπιστολὴ συνεκίνησε σφοδρὰ τὸν Ἑρικ ὡς ἔλαθεν αὐτὴν ἀνὰ χεῖρας· ἀντὶ σφραγίδος ἔφερεν ἐπὶ τοῦ ὀπισθοῦ μέρους τοῦ φακέλλου κεχαραγμένον σύμβολον καὶ τ' ἀρκτικὰ Ε. Δ. περιβαλλόμενα ὑπὸ τοῦ ἐμβλήματος Semper idem...

Τ' ἀρχικὰ ταῦτα καὶ τὸ ἐμβλημα ἐπανελαμβάνοντο ἐν τῇ γυνίᾳ τῆς ἐν τῷ φακέλλῳ ἐπιστολῆς, ἥτις ἦν τοῦ Δουρριέν. Ἡ ἐπιστολὴ δὲ περιεῖχε τὰ ἐπόμενα:

« Ἀγαπητόν μου τέκνον, ἐπιτρέφατέ μοι νὰ σὰς διώσω τὸ ὄνομα τοῦτο, διότι πιθανὸν νὰ ἔχω

τὸ δικαίωμα. Πρὸ ὀλίγου ἀνέγνω εἰς γαλλικὴν ἐφημερίδα βιογραφικὴν τινα σημείωσιν μεταφρασθεῖσαν ἐκ τοῦ σουηδικοῦ, ἥτις μὲ συνετάραξε περισσύτερον ἄφ' ὅτι δύναιτο νὰ περιγράψω. Ἡ σημείωσις αὕτη ἀποδίδει εἰς ὅμους. Ἄν εἶνε ἀξιόπιστα ὅσα διηγείται, ἐξάγεται ὅτι εὗρεθῇ ἐν τῇ θαλάσσῃ πρὸ εἰκοσι δύο ἐτῶν ὑπὸ τινος νορβηγικοῦ ἀλιέως τῶν πέριξ τοῦ Βέργκεν ἐπὶ ἰσωσιτίου φέρωντος τὸ ὄνομα Κυνθία, ὅτι ὁ πρὸς τὸν πόλον πλοῦς ὡμῶν κύριον σκοπὸν εἶχε τὴν ἀνέυρεσιν ναύτου τινὸς τοῦ πλοίου ἐκείνου, τὸ ὅποιον ἐναυάγησε τὸν Ὀκτώβριον τοῦ 1858 κατέναντι τῶν Φερὸν νήσων, καὶ ὅτι τέλος οὐδὲν περὶ τούτου ἠδυνήθητε νὰ μάθητε.

« Ἄν ταῦτα πάντα εἶνε ἀληθῆ, (ὡ! τί θὰ εἶδον ὅπως ὦσιν ἀληθῆ!) σὰς παρακαλῶ θερμῶς λεπτὸν νὰ μὴ βραδύνητε, ἀλλ' ἀμέσως νὰ τρέξετε εἰς τὸ τηλεγραφεῖον καὶ νὰ μοι τὸ ἀναγγεῖλητε.

« Διότι ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει, τέκνον μου—φαντασθῆτε τὴν ἀνυπομονήσάν μου, τὴν ἀγωνίαν μου καὶ τὴν χαρὰν μου—ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει εἴθε ἐγγονός μου, ἐκεῖνος τὸν ὅποιον ἐνύμизα διὰ παντός ἀπολεσθέντα, ἐκεῖνος τὸν ὅποιον ἡ θυγάτηρ μου, ἡ δυστυχὴς μου θυγάτηρ, συντετριμμένην ἔχουσα φεῦ! τὴν καρδίαν ὑπὸ τοῦ δράματος τῆς Κυνθίας, καλεῖ εἰσέτι καὶ ἀναζητεῖ καθ' ἐκάστην,—τὸ μονογενὲς τέκνον της, τὸ μεῖδιμα, ἡ παρηγορία καὶ εἶτα ἡ ἀπελπίσις τῆς χρείας της!..

« Νὰ σὰς ἐπανεύρωμεν, νὰ σὰς ἐπανεύρωμεν ζῶντα καὶ ἐνδοξον, ὦ, τί εὐτύχημα ἐκτακτον καὶ ὑπέρμαγα!.. Δὲν τολμῶ νὰ τὸ πιστεύσω πρὶν ἐν σὰς νεῦμα μοι τὸ ἐπιβεβαιώσῃ!.. Καὶ ὅμως τώρα φαίνεται πιθανώτατον!.. Αἱ λεπτομέρειαι καὶ αἱ χρονολογίαι συμφωνοῦσιν ἀκριβέστατα!.. Ἡ φυσιογνωμία καὶ τὸ παράστημα ὡμῶν μοι ἐνθυμίζουσιν εὐκρινῶς τὰ τοῦ δυστυχούς γαμβροῦ μου. Τὴν πρώτην καὶ μόνην ἡμέραν καθ' ἣν συνηντήθημεν αἰφνιδίᾳ καὶ βαθεῖα συμπάθεια μὲ εἴλκυσε πρὸς ὅμους!..

« Μίαν λέξιν, μίαν λέξιν, ἀμέσως διὰ τοῦ τηλεγράφου!.. Δὲν θὰ ζῶ μέχρι τῆς ἐλευσεως τοῦ τηλεγραφήματος τούτου. Εἶθε νὰ μοι κομίσῃ τὴν ἀπάντησιν ἣν προσδοκῶ, ἣν τόσον ἐνθέρμως ποθῶ. Εἶθε νὰ φέρῃ εἰς τὴν δυστυχῆ μου θυγατέρα καὶ εἰς ἐμὲ εὐτύχημα ὅπερ θὰ ῥίψῃ εἰς λήθην δολοκλήρον ζῶν ὀλβίως καὶ δακρύων!

Ε. Δουρριέν.

Ἐπίτιμος γενικός πρόξενος
104, ὁδὸς Βαρέν, Παρίσι.

Μετὰ τῆς ἐπιστολῆς ταύτης συνήπτετο καὶ δικαιολογητικὴ ἐκθεσις ἣν ὁ Ἑρικ ἀνέγνω ἀπλήστως. Ἦτο ἰδιόγραφος ἐπίσης τοῦ Δουρριέν καὶ εἶχεν οὕτω:

«Ὡμην πρόξενος τῆς Γαλλίας ἐν Νέῃ Αὐρην-λίῃ, ὅτε ἡ μονογενὴς θυγάτηρ μου ὑπανδρεύθη νέον τινὰ γάλλον ὀνόματι Γεώργιον Δουρριέν, ὁπότε αὐτὸν συγγενὴ ἡμῶν, καταγόμενον ὁμοίως ἐκ Βρετάνης. Ὁ Γεώργιος Δουρριέν ἦτο μεταλλωρύχος, εἶχε δ' ἐλθὼν εἰς τὰς Ἡνωμένας Πολιτείας πρὸς ἐκμετάλλευσιν πηγῆς τινος πετρελαίου πρὸ μικροῦ ἀνακαλυφθείσης, σκοπῶν νὰ διαμείνῃ ἐν αὐταῖς ἐπὶ τινα ἔτη. Φιλοξενηθεὶς ἐν τῇ οἰκογενείᾳ μου ἐνεκα τῆς ἀξίας αὐτοῦ καὶ τοῦ ὀνόματος, καὶ τῆς φιλίας ἧτις μὲ συνέδεε κατὰ τὴν νεότητά μου πρὸς τὸν πατέρα αὐτοῦ, ἐζήτησε τὴν θυγατέρα μου εἰς γάμον, τὴν δ' αἰτήσιν του ἐδέχθη μετὰ χαρᾶς. Ὀλίγον μετὰ τὸν γάμον τοῦτον μετετέθη ἐν Ρήγαν, ἐπειδὴ δὲ ὁ γαμβρός μου ἠναγκάζετο ὑπὸ μεγάλων συμφερόντων νὰ διαμείνῃ ἐν ταῖς Ἡνωμέναις Πολιτείαις, ἐδέχθησε ν' ἀποχωρισθῇ τῆς θυγατρὸς μου. Ἐγένετο μήτηρ καὶ τὸ παιδίον ἔλαβε τὰ βαπτιστικὰ ὀνόματα τοῦ πατρὸς του καὶ ἐμοῦ καὶ ὠνομάσθη *Αἰμίλιος*.—*Ερρίκος*.—*Γεώργιος*.

«Μετὰ ἑξ μῆνας ὁ γαμβρός μου ἀπέθανεν αἰφνης ἐξ ἐκρήξεώς τινος. Ἡ δυστυχὴς θυγάτηρ μου, χήρα ἐκασάτις μόλις, τακτοποιήσασα τὰς υποθέσεις τῆς ἀπῆλθεν ἐκ Νέας Ὑόρκης ἐπὶ τῆς *Κυνθίας* μεταβαίνουσα εἰς Ἀμβούργον, ὅπως ἔλθῃ εἰς συνάντησιν μου διὰ τῆς εὐθυτέρας ὁδοῦ.

«Τῇ 7 Ὀκτωβρίου 1858 ἡ *Κυνθία* ἐναυάγησε πρὸς ἀνατολὰς τῶν Φερώων νήσων. Τὰ αἰτία τοῦ ναυαγίου τοῦτου ἔθεωρήθησαν ἔπειτα ὑποπτα, ἐμνιναν δὲ μέχρι τοῦδε ἀνεξήγητα. Τὸ βέβαιον ὅμως εἶνε ὅτι ἐν μέσῳ τοῦ δυστυχήματος, τὴν στιγμὴν ἀκριβῶς καθ' ἣν οἱ ἐμπλεκόντες εἰσῆρχοντο ἐν σπουδῇ εἰς τὴν ἀκατον, ὁ ἕργονός μου, ἐπτάμηνον βρέφος, ὅπερ ἡ μήτηρ του πρὸ μικροῦ εἶχε προσδέσῃ εἰς σωσίδιον, ὥλισθησεν ἢ ἐρρίφη εἰς τὴν θάλασσαν καὶ ἐξηφανίσθη ἀναρπασθὲν ὑπὸ τῶν κυμάτων.

Ἡ θυγάτηρ μου ἀλλοφρονήσασα ἐπὶ τῷ φρικῷ ἐκείνῳ θεάματι ἤθελε νὰ ὁρμήσῃ εἰς τὰ κύματα. Ἐσώθη δὲ διὰ τῆς βίας, ῥιφθεῖσα λιποθύμος εἰς ἐφόλιον, ἐν ᾧ εὗρισκοντο τρεῖς ἄνδρες, καὶ ὅπερ μόνον ἐσώθη ἐκ τοῦ ναυαγίου. Τὸ ἐφόλιον προσεπέλασε, μετὰ τεσσαράκοντα ἐννέα ὥρας εἰς μίαν τῶν Φερώων νήσων· ἐκεῖθεν δ' ἐφθασε πρὸς με ἡ θυγάτηρ μου μετὰ θανάσιμον προσδοκίαν ἐπὶ τὰ ἐδόμαθιά μου, διὰ τῆς ἀφοσιώσεως ναύτου τινὸς ὅστις σώσας μοὶ ἐπληγάσεν αὐτήν. Ὁ ἐξοικιστὴς ἐκείνος ἀνὴρ Τζῶν Δέιμαν καλοῦμενος ἀπέθανεν ἔπειτα ἐν τῇ ὑπηρεσίᾳ μου, ἐν Μικρᾷ Ἀσίᾳ.

Καίτοι οὐδεμίαν ἐλπίδα εἶχον περὶ τῆς σωτηρίας τοῦ δυστυχὸς βρέφους, ἐν τούτοις ἐπεχειρήσα ἐρευνᾶς εἰς τὰς Φερώας νήσους, εἰς τὰς Σχετλανδικὰς νήσους καὶ ἐπὶ τῆς Νορβηγικῆς ἀκτῆς πρὸς βορρᾶν τοῦ Βέργκεν. Ἡ ἰδέα ὅτι

τὸ λίκνον ἐχώρησε πορρωτέρω μᾶς ἐφαίνετο ἀπαραδεκτὸς. Ἐν τούτοις μετὰ τρία μόνον ἔτη παρήτησα πᾶσαν ἐρευναν, ἀφ' οὗ δὲ δὲν ἐπεσκέφθην καὶ τὴν Νορῶν, τὸ χωρίον τοῦτο θὰ εἴνε πάντως λίαν ἀπόκεντρον, οὐδεμίαν συγκαίνωνίαν ἔχον πρὸς τοὺς συγκαζόμενους λιμένας.

Ἀπολέσας πλέον πᾶσαν ἐλπίδα ἀφωσιώθην ἀποκλειστικῶς εἰς τὴν θυγατέρα μου, ἧς ἡ φυσικὴ καὶ ἡθικὴ ὑγίεια ἀπῆλθον μεγάλας προσφυλάξεις. Ἐπέτυχον ν' ἀποσταλῶ πρόξενος εἰς τὴν Ἀνατολήν ὅπως διασκηδᾷ τὴν αἰωνίαν θλιψὴν τῆς διὰ περιγηγῆσεων καὶ ἐπιστημονικῶν ἐκδρομῶν. Ἐγένετο ἡ ἀχώριστος συνεργάτις πάντων τῶν ἔργων μου, ἀλλ' οὐδέποτε κατώρθωσα νὰ θεραπεύσω τὴν ἀνίατον αὐτῆς μελαγχολίαν. Τέλος πρὸ δύο ἐτῶν ἐζήτησα τὴν σύνταξιν μου καὶ ἐπεστρέψαμεν εἰς τὴν Γαλλίαν. Κατοικοῦμεν ἀλληλοδιαδόχως εἰς Παρίσιους, ἧς τὸν ἐν Βαλ-φεραί, πλησίον τῆς Βρέστης, παλαιὸν οἶκόν μου.

Πέπρωται ἄρα γε νὰ ἰδῶμεν εἰσερχόμενον εἰς αὐτὸν τὸν ἕγγονόν μου, ὃν ὀρνεύμεν ἀπὸ τῶν ἐτῶν; Ἡ ἐλπίς αὕτη εἶνε τόσο ὠραία ὥστε δὲν τολμῶ νὰ τὴν ἀνακοινώσω ἀπερισκέπτως εἰς τὴν θυγατέρα μου ἐφ' ἣν δὲν μεταβλήθη εἰς βεβαιότητα. Ἡ ἀνέυρεσις τοῦ υἱοῦ τῆς ἰσοδυναμεῖ πρὸς ἀληθῆ νεκράνστασιν. Ἀλλ' ἂν ἡ πραγματικότης δὲν ἀποβῇ σύμφωνα πρὸς τὸν πόθον ἡμῶν, ἡ διάφεσις τῆς ἐλπίδος θὰ ᾗ σκληροτάτη καὶ θανατηφόρος ἴσως εἰς τὴν θυγατέρα μου.

«Σήμερον ἔχομεν δευτέραν, τὸ προσεχὲς σάββατον, ὡς μοὶ εἶπον ἐν τῷ ταχυδρομείῳ, εἶνε δυνατὸν νὰ ἔχω ἀπάντησιν!...»

Ὁ *Έρικ* δυσχερῶς ἐπέρασε τὴν ἀνάγνωσιν ταύτην, διότι τὰ δάκρυα ἔλαμβον τοὺς ὀφθαλμούς αὐτοῦ. Καὶ οὕτω ὁμοίως ἐφοδεῖτο μὴ ὑπὲρ τὸ δέον ταχέως παραδοθῇ εἰς τὴν ἐλπίδα ἐκείνην. Ἐβλεπεν ὅτι πᾶσαι αἱ πιθανότητες, καὶ αἱ χρονολογίαι, καὶ τῶν γεγονότων ἡ σύμπτωσις, καὶ πᾶσαι αἱ λεπτομέρειαι ἐπεκύρουν τὸ ἀληθὲς τῶν εἰκασιῶν τοῦ γηραιοῦ γεωγράφου. Ἀλλὰ τὸ δνεῖρον ἦτο λίαν γοητευτικὸν καὶ δὲν ἐτόλμα νὰ πιστεύσῃ εἰς αὐτό! Ὅποιον εὐτύχημα, ν' ἀνεύρῃ συγχρόνως οἰκογένειαν, ἀληθῆ μήτέρα, πατρίδα!... καὶ ποῖαν πατρίδα!... Ἐκείνην ἣν θὰ ἐξέλεγε κατὰ προτίμησιν ὡς ἐναρκαῖον τὸ μεγαλεῖον καὶ τὰ ὕψιστα προσόντα τῆς ἀνθρωπότητος, ἐν ᾗ συννηώθησαν καὶ συνεκαρπύθησαν τὸ πνεῦμα τοῦ ἀρχαίου πολιτισμοῦ καὶ ἡ φλογερὰ διάνοια τῶν νεωτέρων χρόνων!

Ἐποδεῖτο μὴ τὸ δνεῖρον ἐκείνο μείνῃ δνεῖρον μόνον! Ποσάκις ἤδη εἶχον διαψευσθῇ αἱ ἐλπίδες αὐτοῦ!... Ἰσως ὁ ἱατρός διὰ μιᾶς λέξεως θὰ ἐκρήμνιζεν ἀμέσως τὸ θελητικὸν ἐκείνου οἰκοδόμημα. Ἐπρεπε πάντως ν' ἀποταθῇ εἰς τὴν κρίσιν αὐτοῦ.

Ὁ ἱατρός ἀνέγνω μετὰ προσοχῆς πάντα τὰ ὑποβληθέντα αὐτῷ ἔγγραφα, πολλάκις διακόπτων τὴν ἀνάγνωσιν αὐτοῦ καὶ ἐκβάλλων ἐπιφωνήματα ἐκπλήξεως ἢ χαρᾶς.

—Οὐδ' ἔγχοις ἀμφιβολίας ὑπελείπεται πλέον! εἶπε τέλος. Πάντα τὰ τεκμήρια συμφωνοῦσιν ἀκριβέστατα καὶ ὅσα ἀκόμη δὲν ἀναφέρει ὁ Δουρριέν—τὰ ἀρκτικά γράμματα, τὸ ἐπὶ τοῦ ἀθύρματος ἐμβλημα, ὅτινα εἶνε ἀπαράλλακτα μετὰ τῆς ἐπιστολῆς σου!... Παιδί μου *Έρικ*, ἡ οἰκογένειά σου εὗρήθῃ αὐτὴν τὴν φορὰν!... Πρέπει ἀμέσως νὰ τηλεγραφῇς εἰς τὸν πάππον σου!...

—Ἀλλὰ τί νὰ τῷ εἶπω; ἠρώτησεν ὁ *Έρικ* ὠχρὸς ἐκ χαρᾶς.

—Εἰπέ τῷ ὅτι αὐτοὺς ἀμέσως θὰ ἀναχωρήσῃς διὰ νὰ ὑπάγῃς νὰ ῥιφθῇς εἰς τὴν ἀγκάλην τῆς μητρὸς σου καὶ τὴν ἰδικήν του!

Ὁ νεαρὸς κυβερνήτης τῆς *Αἰόσκας* μόλις προλαβὼν νὰ σφίξῃ ἐπὶ τῆς καρδίας του τὴν χεῖρα τοῦ ἐκκρίτου ἀνδρός, ἐπέβη ἐν σπουδῇ ἀμάξης τινὸς καὶ μετέβη εἰς τὴν τηλεγραφεῖον.

Αὐθημερὸν ἀπῆλθε τῆς Στοκόλμης, ἀπεβιβάσθη διὰ τοῦ σιδηροδρόμου εἰς Μαλμὸ, ἐπὶ τῆς νοτιοδυτικῆς ἀκτῆς τῆς Σουηδίας, διήλθεν εἰς εἰκοσι λεπτά τὸν πορθμὸν, ἐκ Κοπενάγης δ' ἐπέβη τῆς ἀμαξοστοιχίας τῆς Ὀλλανδίας καὶ τοῦ Βελγίου καὶ εἶτα ἐν Βρυξέλλαις τῆς τῶν Παρισίων.

Τὸ σάββατον, τὴν ἐβδόμην μετὰ μεσημβρίαν ὤραν, ἀκριβῶς ἐπὶ τῇ ἡμέρᾳ ἀφ' ἧς ὁ Δουρριέν εἶχε παραδώσῃ τὴν ἐπιστολήν του εἰς τὸ ταχυδρομεῖον, ἀνέμενε τὸν ἕγγονόν του ἐν τῷ βορείῳ σταθμῷ. Ἀλλεπαλληλα τηλεγραφήματα τοῦ *Έρικ*, ἐκ τῶν διαφόρων σταθμῶν, κατηύναζον τὴν φλογερὰν αὐτοῦ ἀνυπομονήσιν.

Τέλος, ἡ ἀμαξοστοιχία εἰσῆλθε βαρέως ἀσθμαίνουσα ὑπὸ τὸν ὕψηλόν ὕαλινον θάλον. Ὁ *Έρικ* ὤρμησεν εἰς τὴν ἀγκάλην τοῦ πάππου αὐτοῦ. Τοσοῦτον δὲ εἶχον διὰ τῆς διανοίας συζήσιν, κατὰ τὰς τελευταίας ἐκείνας ἡμέρας ὥστε ἐνόμιζον ἀλλήλους ἀνέκαθεν γνωστοὺς καὶ προσφιλεῖς.

—Ἡ μήτηρ μου; ἠρώτησεν ὁ *Έρικ*.

—Δὲν ἐτόλμησα νὰ τῆς τὰ εἶπω ὅλα ἐφ' ὅσον δὲν σὲ ἐσφιγγον εἰς στήθος μου, ἀπεκρίθη ὁ Δουρριέν εἰς ἐνὸς ἀριμὸν διὰ μιᾶς μετ' οἰκειότητος ἀποταθείς εἰς τὸν ἕγγονόν του.

—Ὡστε δὲν εἰξέυρει τίποτε ἀκόμη;

—Ἰσποτεύει, φοβεῖται, ἐλπίζει! Ἀφ' οὗτο ἔλαβον τὸ τηλεγράφημά σου, τὴν παρασκευάζω δσον καλλίτερον δύναμαι εἰς τὴν ἀπροσδόκητον χαρὰν, ἧτις τὴν περιμένει! Τῇ εἶπον ὅτι σουηδὸς τις ἀξιομαχικός, ὁ νεαρὸς ὑπαρχος τὸν ὁποῖον εἶχεν ἴδῃ ἐν Βρέστη, καὶ περὶ τοῦ ὁποῖου τῇ ὠμίλησεν τοσάκις, μοὶ ὑπέδειξεν ἔχῃ τινά... Ἀμφιβάλλει, διστάζει εἰσεῖν, ἀλλὰ πιστεύω ὅτι ἔρχεται νὰ προσδοκᾷ νίον τι! Σήμερον τὸ πρωί,

εἰς τὸ πρόγευμα, κατέβαλον ἀληθῆ ἀγῶνα διὰ νὰ κρύψω τὴν ἀνυπομονήσιν μου. Ἐνόησα κάλιστα ὅτι μὲ παρητῆρει μετὰ προσοχῆς. Δις ἢ τρεῖς μάλιστα μοὶ ἐφάνη ὅτι ἐμελλε νὰ μοὶ ζητήσῃ ἐριστικὴν ἐξήγησιν!... Τοῦτο μὲ ἀνησυχεῖ πολὺ, τὸ ὁμολογῶ! Ἀν παρεξήγησας τις, ἂν αἰφνιδίον τι ἐμπόδιον, ἢ ἀκόμη χειρότερον, ἂν δυστύχημά τι ἐπέσκηπτεν ἐπὶ τῆς κεφαλῆς μου! Εἰς τὴν θέσιν μας ὅλα τὰ φοβεῖται κανεῖς!... Δι' αὐτὸ ἀπόψε δὲν ἐδείπνησα μαζὶ τῆς. Προσποικίθη ὅτι ἔχω ἐργασίαν διὰ τῆς φυγῆς ἀπηλλαγμένη καταστάσεως ἀφορήτου!

Μὴ ἀναμεινάντες τὰς σκευὰς τοῦ *Έρικ* ἐπέβησαν τῆς ἀμάξης ἧτις εἶχε φέρῃ τὸν Δουρριέν.

Ἐν τούτοις ἡ κυρία Δουρριέν, μόνη οὖσα ἐν τῇ αἰθούσῃ τῆς οἰκῆς Βαρέν ἐνέμενε ἀνυπομονῶς τὴν ἐπιστροφὴν τοῦ πατρὸς αὐτῆς. Λίκν ὀρθῶς εἶχε προμαντεύσῃ οὗτος ὅτι κατὰ τὸ γένμα ἡ θυγάτηρ του ἐμελλε νὰ ζητήσῃ ἐριστικὰς περὶ τῶν συμβαινόντων ἐξηγήσεις. Ἀπὸ πολλῶν ἡδὴ ἡμερῶν ἦτο ἀνήσυχος βλέπουσα τὴν ταρχὴν τοῦ πατρὸς τῆς, τ' ἀδιάκοπα τηλεγραφήματα, ἃ ἐλάμβανε, τοὺς ὑπαιγνμούς, οἵτινες ὑπελάμβανον εἰς πάντας τοὺς λόγους αὐτοῦ. Ἐθισμένη εἰς τὸ νὰ ἔχῃ κοινὰς μετ' αὐτοῦ καὶ τὰς ἐλαχίστας σκέψεις καὶ τὰς ἐλαχίστας ἐντυπώσεις, δὲν ἐνόει πῶς ἦτο δυνατόν νὰ ἀποκρύπτῃ τι ἀπ' αὐτῆς. Πολλὰκις ἤδη μικροῦ δὲν ἐζήτησε τὴν λύσιν τοῦ αἰνίγματος, Ἀλλ' εἰσὶν βλεπούσα τὸν πατέρα τῆς ἐμμένοντα ἐν τῇ ἀποφάσει του.

—Καίτοι ἐκπλήξιν βεβαίως μοὶ ἐτοιμάζει, εἶχεν εἰπῇ καθ' ἑαυτήν.

Ἀλλὰ κατὰ τὰς δύο ἢ τρεῖς τελευταίας ἡμέρας καὶ ἰδίως τὴν πρωτὴν ζωηροτέραν ἐντύπωσιν ἐνεποίησεν εἰς αὐτήν τὸ εἶδος τῆς ἀνυπομονῆς ὅπερ ἐξεφαίνετο ἐκ πάντων τῶν κινήσεων τοῦ πατρὸς αὐτῆς, ἡ ἐκφρασις τῆς εὐτυχίας, ἧτις ἐφώτιζε τὸ βλέμμα του, ἡ ἐπιμονὴ μὲθ' ἧς ἐπανελάμβανε τοὺς περὶ τοῦ ναυαγίου τῆς *Κυνθίας* ὑπαιγνμούς, οὗς ἐπὶ τόσα ἔτη μετὰ τῆς ἀπέφυγε μερίμνης. Αἰφνης φῶς τι ἐγένετο ἐν αὐτῇ. Ἐνόησεν ἀορίστως ὅτι καὶ νῦν τι ἐπέκειτο, ὅτι ὁ πατήρ αὐτῆς ἐνόμιζε, δικαίως ἢ ὀδίκως, ὅτι ἀνεκάλυψε εὐάρεστα ἔχῃ, ὅτι ἴσως ἤρξατο πάλιν ἐλπίζειν, ὡς ἄλλοτε ποτέ, ὅτι θ' ἀνεύρῃ τὸ τέκνον τῆς, οὐδ' ἐπὶ στιγμὴν δὲ ὑποπτεύουσα ὅτι τὸσον ἐγγὺς ἦν ἡ ἀπροσδόκητος καὶ μεγάλη εὐτυχία ἀπεφάσισε ν' ἀπατήσῃ σφαιρὴ καὶ ἀκριβεῖς περὶ τῶν συμβαινόντων πληροφορίας.

[Ἐπεται τὸ τέλος.]

Εἶτε διότι ἐκ φύσεως εἶνε αἱ γυναῖκες εὐγενέστεραι τῶν ἀνδρῶν, εἶτε διότι χάριν τοῦ ἀρέσκειν εἰς αὐτὰς τὸ πνεῦμα ἐξυψοῦται καὶ ὠραίζεται, βέβαιον εἶνε ὅτι πλησίον αὐτῶν κυρίως μανθάνει τις τὴν εὐγένειαν.

Εἰς τὴν ἐν Παρίσις ἐκδομένην «Nouvelle Revue» κατεχωρήσαν περιοδικῶς μελέται περὶ τῶν κοινωνικῶν πλάνων πρωτευουσῶν τῆς Ἑυρώπης ὑπὸ συγγραφῆς κρυπτομένου ὑπὸ τὸ ψευδώνυμον Camille Paul Vassili. Ἡ ἀνάγνωσις αὐτῶν ἐνεποίησε ζωερὰν αἰσθησιν διὰ τὰ πιστὸν τῶν γινόμενων παρατηρήσεων καὶ περιγραφῶν πικρὰς δὲ τι ἔστιν λόγος ἔχει καὶ ἰδέσθαι τὴν περιγραφὴν κοινωνία. Μέχρι τοῦδε ἐδημοσιεύθησαν καὶ ἐν ἰδίῳ τόμῳ ἐκδόθησαν «H κοινωνία τοῦ Παριλίου», «H κοινωνία τῆς Βιέννης», «H κοινωνία τοῦ Λονδίνου», «H κοινωνία τῆς Μαδρίτης», νῦν δὲ ἐκπορεύεται καταχωρημένη ἐν τῇ «Nouvelle Revue» «H κοινωνία τῆς Πετρούπολεως». Ἐκ τῆς «κοινωνίας» τοῦ Λονδίνου ἡ κατεχωρημένη τοῖς ἀναγνώσταις τῆς «Εστίας» κεφάλαιόν τινα, καταδεικνύοντα πιστὴν εἰκόνα τῆς ἀγγλικῆς κοινωνίας, τῆς τοσοῦτον παραδίδου καὶ ἰδιοτροπίας ἀρχαῖα δὲ σήμερον ἀπὸ τῆς ἀπεικονίσεως τοῦ Γάλλου, μὲθ' ἣν ὁ ὅλος παρεθέσει τὰς τῶν ἄλλων ἐκχόντων πολιτικῶν προτύπων, εἰς ἃ σήμερον, ὡς ἐκ τῶν πολιτικῶν περιστάσεων τῆς Ἀγγλίας, εἰσὶν ἐστρωμένα τὰ βλέμματα ὅλου τοῦ κόσμου.

Σ. Τ. Δ.

ΓΛΑΔΣΤΩΝ

Ἰνα κρίνη τις καλῶς τὸν Γλάδστων, ὃν οἱ φανατικοὶ τῶν ὁπαδῶν του ἐπωνόμασαν μέγαν πρεσβύτερον (the great old man), αἱ δὲ ἐργατικαὶ τάξεις ἀποκαλοῦσιν ἐπὶ τὸ ἀπλούστερον Γουλιέλμον τοῦ Λαοῦ (the people's William), οφείλει νὰ μὴ σπουδάζῃ τὴν τὸσον ἐπιφανῆ, τὸσον ἰσχυράν, τὸσον ἰδιοφυῆ αὐτὴν ἀτομικότητα μόνον ἐν ταῖς ἀλληλοδιαδόχοις αὐτῆς ψάσει καὶ ἐν τῇ ἐκάστοτε ἐναλλαγῇ ἀπὸ τῆς ἐξουσίας εἰς τὴν ἀντιπολίτευσιν ἀπαραίτητον εἶναι νὰ συμπληρώσῃ τὰς παρατηρήσεις αὐτοῦ κρίνων καὶ τὸν ἄλλοτε ἀντίπαλόν του λόρδον Βήκονσφιλδ.

Ἀδύνατον εἶναι νὰ λαλήσῃ τις περὶ τοῦ ἐνὸς χωρὶς ν' ἀναφέρῃ τὸν ἄλλον ὁ μεταξὺ αὐτῶν ἀνταγωνισμός, ἡ διεξαχθεῖσα πάλιν ἀποδίδεται κοινῶς εἰς κομματικὴν ἀντιζηλίαν ἄλλ' ἢ ἀπόκρυφος ἀφορμὴ εἵκνεται εἰς τὴν διαφορὰν τοῦ χαρακτῆρος τῶν δύο ἀνδρῶν, τὸσον ἀνομοίων σωματικῶς καὶ ἠθικῶς, ὥστε ἀναγκαιῶς καὶ μοιραῖως ὠφείλον νὰ τραπῶσιν ἐκάτερος εἰς ἀντίθετον δρόμον.

Ὁ λόρδος Βήκονσφιλδ, λεπτοφυῆς, ὑψηλός, ἀριστοκρατικὸν ἔχων τὸ ἦθος, φέρων ἕνα βόστρυχον κυρτὸν κομματοειδῆ ἐπὶ τοῦ μετώπου, εἶχε τὸ βλέμμα ἐσβεσμένον ἐκ τῆς χαυνώσεως καὶ τῆς νειροπολήσεως· τὸ στόμα του ἦτο ἐπωδύνως ανισπασμένον ἐκ τῶν ἐπιπόνων ἀγώνων καὶ τῶν ἀπογοητεύσεων· ἡ ἀσθενικὴ του ὄψις ἐνέφαινε ἀνδρωπον, οὗ ἡ φλογερὰ δραστηριότης κατεδάμασε τὴν σωματικὴν δύναμιν. Ὁ Γλάδστων ἀπεναντίας ἔχει χαρακτηριστικὴ ζωερὰ, μέτωπον ἀγέρωχον καὶ κυριαρχικόν, βλέμμα ἐπιβάλλον, βάδισμα εὐσταθές, παραδόξως ὁμοῦς ὁ χαρακτήρ του ὁ ὑποκείμενος εἰς ἀκρατήτους ὁρμάς, δὲν ἔχει τὴν τὸλμην τοῦ ἀντιπάλου του. Τὸν πτοεῖ ἡ ἰδία αὐτοῦ ἰδιοσυγκρασία καὶ προσειπάθησε πάντοτε νὰ τὴν μετριάσῃ. Τὸ κατώρθωσεν ἐκλαμβάνων τὸν ἐνδοιασμόν ὡς φρόνησιν καὶ τὸν πουριτανισμόν ὡς ἀρετὴν. Ἡ γνώμη του εἶναι μετριοπαθής, τὰ σγέδιά του ἐμφορὰ. Ὡς ἐκ τῆς πείρας του εἶναι

πρακτικὸς καὶ χρήσιμος καθ' ὅσον ἀφορᾷ εἰς τὰ ἐσωτερικὰ ζητήματα· ἀλλὰ δὲν ἔχει ὁρμάς μεγαλοφυεῖς, οὔτε ἰδίαν πρωτοτυπίαν, οὔτε τὸ χάρισμα τῆς ἀγγίνου προορατικότητος. Ἀκολουθεῖ τὸν βῆμα τῶν πραγμάτων· βλέπει τὸ γεγονός σχηματιζόμενον ὡς σοφὸς παρατηρῶν τὴν βλάστησιν σπέρματός τινος ὅπως τὸ κατατάξῃ. Συνελόντι εἰπεῖν οὐδὲν ἔχει ἐν αὐτῷ τὸ δημιουργικόν. Δὲν διευθύνει τὴν πολιτικὴν, ἀλλὰ τὴν ὑφίσταται ὅπως τὸ κοινὸν πλῆθος διὰ τὴν ἰδίαν αὐτὴ λογικὴν τοῦ χαρακτῆρός του τὸν κάμνῃ νὰ συμμορφῶται μὲ τὴν κοινὴν γνώμην τοῦ ἔθνους. Εἶναι ἀληθὲς καιροσκοπός. Περὶ αὐτοῦ ἐλέγχθη ὅτι εἶναι μίγμα τι Κρόμβιελ καὶ Γαμβέττα.

Ὁ Γλάδστων δὲν εἶναι ὡς ὁ λόρδος Σαλισβουρύ ὁ ἀπῆστολος ἰδέας ἀκλονήτου καὶ ὀριστικῆς, οὔτε ὡς ὁ Βράϊτ ὁ συνήγορος τῆς πολιτικῆς γνωσιμαχίας, ὅσας εὐρίσκει ν' ἀκολουθήσῃ γνώμην καλλιτέραν τῆς ἰδικῆς του. Πλὴν κατὰ βάθος καὶ ἀσυνειδήτως ὑπὸ τῆς τελευταίας ταύτης θεωρίας τῆς γνησίας καιροσκοπίας ἐμφορεῖται. Ἀκολουθεῖ τὸν βῆμα μὴ παρασυρόμενος ὑπ' αὐτοῦ ὡς ὁ κ. Βράϊτ, ἀλλ' οὔτε καὶ ἀνθιστάμενος εἰς αὐτὸν ὡς ὁ λόρδος Σαλισβουρύ. Διακρίνει εἰς τὸ ἀποδίδειν νομοθετικὸν τύπον εἰς τὴν παραδεδομένην ὑπὸ τῆς χώρας πολιτικὴν, εἰς τὸ ταξινομεῖν πολυπλοκά καὶ πολυειδῆ καθέκαστα πρὸς σχηματισμὸν συνόλου εὐκρινῶς καὶ ἐπιτηδεῖας συνταταγμένου καὶ εἰς τὸ ἐπιβάλλειν αὐτὸ εἰς τὸ Κοινοβούλιον δυνάμει τῆς ἀνεξάντλητου ἀναλυτικότητος καὶ πειθοῦς τῆς συζητήσεώς του. Ἀντὶ νὰ κυβερνᾷ τὴν χώραν διὰ τοῦ Κοινοβουλίου, κυβερνᾷ τὸ Κοινοβούλιον διὰ τῆς χώρας.

Διάνοιαν εὐρεῖν κεκτημένους, ἔπληστους πάντοτε εἰς τὸ μανθάνειν μετ' ἀφελούς εὐκρινείας ὁμολογῶν τὰ παρελθόντα αὐτοῦ σφάλματα, κηρύσσων αὐτὸν ἀναρμόδιον εἰς τὰ ζητήματα, αὐτὰ δὲν ἐμελέτησεν, ἀκολουθεῖ προθύμως τὰς συμβουλὰς (πολύτοιμοι ἦσαν δι' αὐτὸν αἱ τοῦ Στούαρ Μίλλ), ἀποδέχεται δὲ πρὸ πάντων τὰς τοῦ κ. Βράϊτ. Ἀγαπᾷ τὴν πρόδοον, διαφλέγεται πως ὑπὸ ἐνθουσιασμοῦ ὑπὲρ τῆς ἀνθρωπότητος, εἶναι ἐνθερμος ὁπαδὸς τῆς ἐλευθέρως ἐμπορίας, τῆς ἰσότητος τῶν ὀρησκειμάτων καὶ τῶν αἰρέσεων, τῆς ὅσον ἐνεστὶν ἐπεκτάσεως τοῦ ἐκλογικοῦ δικαιώματος καὶ τῆς ἀνεξαρτησίας τῆς ψήφου. Εἶναι ὑπομονητικὸς, ἔχων ἐπιφυλακτικὸς, ἀκάματος δὲ ἐν περιόδοις τῆς πολιτικῆς ἐξάψεως. Κατὰ τοῦτο πολὺ ὁμοιάζει πρὸς τὸν Γαμβέτταν. Ἡ εὐγλωττία του πλήρης ρητορικῶν οἰστροῦ εἶναι εὐρεῖα, ἰσχυρὰ, πικρὰ, ἀνηλεὲς μαστιζούσα τὰ σφάλματα τῶν ἀντιπάλων του. Πλὴν ὅλα ταῦτα τὰ προτερήματα ὅσα κατέχει ἐν τῇ ἀντιπολίτευσί εὐρισκόμενος, ἐξαφανίζονται παρὰ τὸν ὡς ἀνέλθῃ εἰς τὴν ἀρχήν. Εὐθύς ὡς νομίσῃ αὐτὸν φθάσαντα καὶ αἰσθανθῇ μετὰ τὴν

νίκην τὴν ἐκ τῆς μάχης κόπουν, ἡ συμπεριφορὰ του γίνεται ἀναποφάσιτος καὶ διστακτικὴ εἰς τὰ σοβαρὰ ζητήματα. Ἡ ἀκρα γονιμότης τῆς ρητορείας του δὲν ἀποκρύπτει τὴν δεισιμανίαν τῶν ἰδεῶν του, οὐδ' ἡ βιασιότης αὐτῆς τὴν στάθμισιν των. Ἡ τέχνη του ὡς πρὸς τὸ περιπλέκειν ἐκνευρίζει καὶ τοὺς ἰδίους αὐτοῦ ὁπαδούς. Ἡ ὀξύδερκέα του εἶναι διαλείπουσα, ἀκριβὲς δὲ διὰ τοῦτο συγχύσεις καὶ ἀσυνέπειαι πολλὰ παραβλάπτουσι τὰς ἀποφάσεις του. Εἰς μίαν τῶν τοιούτων δυσχερειῶν ὀφείλεται ὁ Κριμαϊκὸς πόλεμος. Γονιμώτατος εἰς ἐπισήσεις καὶ ἐτοιμος πάντοτε εἰς ἀπολογίαν, ἔχει ὑπὲρ αὐτοῦ τὸν λαὸν μάλλον ἐκ προτιμήσεως, ἐξ ὁρμευμένου συμπαιγνῆς, ἢ ἐξ εὐλόγου θαυμασμοῦ. Αἱ ἐπιτυχίαι του παρὰ τῷ λαῷ λαμβάνουσι χαρακτῆρα ἐνθουσιῶν διαδηλώσεων. Ἐκ τούτου δ' ὁρμώμενος παρυσίασεν ἀλλεπαλλήλως διάφορα ἐκλογικὰ νομοσχέδια, συμφέρον ἔχων ν' αὐτήσῃ τὸν ὄριμον τὸν μικρῶν ἐκλογέων. Τὸν ἀπεικάλεσαν ἐπαναστάτην, ἀλλὰ δὲν εἶναι. Τὸν κατηγόρησαν ἐπιστοῆς, ἀλλ' ἀδικῶς, ὡς φίλον ἐνταυτῇ τῶν Ἰησοῦτων καὶ τῆς Διεθνούς. Ἐρρήθη μάλιστα ὅτι αὐτὸς ἦτο ὁ μυστηριώδης κρικὸς ὁ συνενῶν τοὺς δύο τοῦτους ἐχθρούς τῆς Ἐκκλησίας καὶ τοῦ Κράτους.

Γνωστὸν εἶναι οἷος ἐχθρὸς ἀμελικτός τοῦ καθολικισμοῦ ὑπῆρξε πάντοτε ὁ θεολόγος οὗτος, ὁ μαθητὴς τῆς Ἀνωτάτης Ἐκκλησίας, ὁ συνάγων κατ' ἀπαντα τὸν βίον μαρτυρίας κατὰ τῆς παπώσης, μοιανότι διενήργησε τὴν περιβόητον ἀποστολὴν τοῦ Ἑβριγκτῶνος εἰς Ρώμην.

Εἶναι ἀνὴρ ἐντιμος, μὴ τυφλούμενος ἐκ τοῦ κομματισμοῦ, κεκτημένος εὐκρινείαν ὑπ' οὐδεμιᾶς ὑστεροβουλίου σκέψεως ἀναχαιτιζομένην καὶ προκαλίσαν πολλὰς κατ' αὐτοῦ κοινοβουλευτικὰς θυέλλας, τὸν εὐθὺν δὲ καὶ χρηστὸν αὐτοῦ βίον διεῖπον ἄλλοτε μόνον τὰ εὐκρινῆ αἰσθήματα. Ἀλλ' ἡ δημοτικὴ εἰσήγαγεν εἰς τὴν ὀρθοίαν καὶ τὴν μεγαθυμίαν του στοιχεῖα ξένα ἀποτρέψαντα αὐτὸν ἀπὸ τῆς ὁδοῦ του. Ἀγέρωχος καὶ ὀξύθυμος ὢν, υπερήφανος μάλιστα, λίαν ματαιοδοξῶν ἐπὶ τῇ μεγάλῃ αὐτοῦ ἁξίᾳ, μετέπεσε βαθμηδὸν εἰς τὴν ἀποκλειστικότητα, ἐγένετο συστηματικὸς, μισαλλόδοξος, ἐνεκα δὲ τούτου ἡ τῆς τὸσον ἀγνῇ φιλοπατρία του πλείστα διέπραξε σφάλματα.

Ὡς ἐκ τοῦ ὁπωσοῦν περιωρισμένου ὁρίζοντος τῶν ἰδεῶν του ἦτο φύσει κατάλληλος νὰ γείνη ἀρχηγὸς κόμματος στασίμου ἢ βραδείας ρυμουλκουμένου ἐκ τῶν ρευμάτων τῆς προόδου. Θὰ ἦτο ἀπόστολος τῆς γαλήνης καὶ τῆς ἀφιλοκερδείας, ὁπαδὸς ἐνθερμος τῆς πολιτικῆς τῆς φειδῶς, τῆς οἰκιακῆς οικονομίας. Ὁ ἀπαράμιλλος αὐτός κερδοσκόπος, Σκωτὸς ὅμως καὶ κατ' ἀκολουθίαν περὶωρισμένος ἔχων ἰδέας καὶ σκοποὺς εἰς τὰ οἰκο-

νομικὰ ζητήματα, δὲν ἦτο κατὰ τὴν γνῶμην μου ὁ κατάλληλος ἄνθρωπος, ὃν οἱ φιλελεύθεροι ὠφείλον νὰ ἐκλέξουσιν διὰ νὰ τῷ ἐμπιστευθῶσι τὰς σοβαρὰς τοῦ προγράμματος αὐτῶν ἐπαγγελίας.

Οἱ ἀντίπαλοι του τῷ ἀμφισβητοῦσι τὴν ἰδιότητα τοῦ πολιτικοῦ ἀνδρός. Διατείνονται ὅτι ἡ διανοητικὴ αὐτοῦ ἁξία ὡς πολυμαθοῦς καὶ φιλοσόφου ὑπερβάλλει τὴν κυβερνητικὴν αὐτοῦ ἱκανότητα, ὅτι μετέρχεται πολιτικὴν θεωρητικὴν, ἐνῶ ὁ λόρδος Βήκονσφιλδ μετέρχεται πολιτικὴν πρακτικὴν· ὅτι τὰς ἐπιτυχίας του ὀφείλει εἰς τὴν εὐγλωττίαν του, εἰς τὴν περὶ τοὺς κοινοβουλευτικούς ἀγῶνας ἐπιτηδευσίαν του καὶ εἰς τὴν συμπαιγνικὴν ἀπὸ τοῦ βήματος συμπεριφορὰν του. Ὁ κ. Γλάδστων κέκτηται ὄντως τὸ ἐπικίνδυνον αὐτὸ προτέρημα, ὥστε φαίνεται ἔχων δικαίον πάντοτε ὁσάκις ὁμιλεῖ, καὶ ὅταν ἀκόμη διατελῇ ἐν τῇ πλάνῃ ἐπὶ ἐδάφους ὀλισθηροτάτου. Εἰς τοὺς κρίσιμους ἀγῶνας ὅτε διακυβεύεται τὸ ἴδιον αὐτοῦ συμφέρον ἢ τὸ τοῦ κόμματός του, γινώσκει νὰ συμπυκνῶι τὰ ἐπιχειρήματά του, αὐτὰ συνήθως ἀναπτύσσει ὑπὲρ τὸ δέον, καὶ νὰ συμπύκνωσιν τὴν ἀγορεύσιν του. Ἀλλ' ὅταν πρόκηται ν' ἀπορῶγῃ τὴν ἀπειθείας ἀπάντησιν, ὀλίγοι γινώσκουσιν ὅσον αὐτὸς ν' ἀποπλανῶνται ἐπιδειξίως καὶ ν' ἀπομακρύνονται τοῦ θέματος. Πλὴν μὲ ὀλιγώτερα τεχνάσματα, μὲ ὀλιγωτέραν ἐπιτηδευσίαν καὶ ρητορικὴν ἱκανότητα, ἢ ἀπέφυγε τὰ πλείστα τῶν σφαλμάτων του. Ἡ περὶ τὸ ἐκφράζεσθαι εὐκολία εἶναι δι' αὐτὸν πλεονέκτημα ἐπικίνδυνον, ἡ γλῶσσά του εἶναι ὑψηλή, μεγαλοπρεπής, ἐκτός εἰς τινὰς ἐξαιρετικὰς περιστάσεις, ἀόριστος, ἄνευ ἀκριβολογίας· περιέχει ἐν αὐτῇ ἀντικατοπτρισμὸν πλανῶντα καὶ αὐτὸν τὸν ρήτορα, ὅπως καὶ τοὺς ἀκροατάς του. Ἐφωράθη ἐνίοτε ἀποπλανώμενος εἰς παρεκβάσεις τοσοῦτον ξένας πρὸς τὸ θέμα ὑπὲρ ἐπραγματεύετο, ὥστε καταπλαγείς καὶ αὐτός ὁ ἴδιος κατέφυγεν ἀμέσως εἰς ἐπιχειρήματα προφανῶς ἀντιφάσκοντα πρὸς τὰς θεμελιώδεις αὐτοῦ δοξασίας. Ἀρκεῖ νὰ φθάσῃ εἰς τὴν ἀπόδειξιν, ἣν ἐπιζητεῖ, καὶ ὀλίγον τὸν μέλει περὶ τοῦ μέσου, δι' οὗ θ' ἀχθῇ μέχρις αὐτῆς, οὕτως ὥστε ἐνίοτε τὰ συμπεράσματά του παντελῶς ἀνατρέπουσι τὰς εἰσαγωγικάς του προθέσεις. Διὰ τοῦτο συχνάκις ἐξηρίωσεν ἀγορεύων τὴν ὑπόθεσιν ἢς ὑπερεμάχει. Οἱ ἐχθροὶ του ἄρα καὶ οἱ φίλοι του εὐρίσκουσιν ἀφορμὰς ὅπως κρίνωσιν αὐτὸν αὐστηρῶς. Ὁ κόμης Ρῶσσελ, ὃν ἀντικατέστησεν ὡς ἀρχηγὸς τοῦ φιλελεύθερου κόμματος, κατηγόρει αὐτὸν ὅτι διὰ τῆς ἐξωτερικῆς πολιτικῆς του ἡμάρτυσε τὴν τιμὴν τοῦ ἔθνους καὶ ὅτι ἐταπεινώσει τὸν χαρακτήρα του προδοὺς ἐνταυτῇ καὶ τὰ συμφέροντά του. Ψέγουσιν αὐτὸν ἐπίσης ὡς μὴ γινώσκοντα ἐν ἐκάστῳ ζητήματι τίνα λύσιν ὀφείλει νὰ ἐκιδιώξει

και παριστώσιν αὐτὸν ὡς κινδυνώδη χαμαιλέοντα κόμματος, οὐ πολλὰ μέλη ἀποκηρύσσουσι τὴν πολιτικὴν του.

Ὁ λόρδος Βήκονσφιλδ ἐξαίρετως ἦτο ἀμειλίκτης πρὸς αὐτόν. Περιέγραφεν αὐτὸν διὰ τοῦ ἐξῆς ἱριζμοῦ: « Σοφιστὴς μεθυσκόμενος ἐκ τῆς περὶ τὸ λέγειν εὐροίας του, πεπρωκισμένος δι' ἐγωϊστικῆς φαντασίας, γόμος περὶ τὸ κακοποιεῖν τοὺς ἀντιπάλους του καὶ τὸ δοξάζειν ἐαυτόν. »

Ὁ κ. Τσάμπερλαιν διατείνεται ὅτι κατ' ὄνομα μόνον εἶνε φιλελεύθερος, καὶ ὅτι ὡς πολιτικὴν ἔχει τὸν ἐγωϊσμόν ἀνευ πνεύματος τινος διοργανώσεως. Περιέργον δὲ εἶνε ὅτι φέγουσιν αὐτὸν ἐπὶ ἐλλείψει ἀγγιγνοίας, τουτέστιν ἐπὶ αὐτῷ ἐκείνῳ ἐφ' ᾧ ὁ ἴδιος ἔφευγε τὸ γαλλικὸν ἔθνος εἰς τ' ἄρθρα ἅτινα ἐδημοσίευσεν κατὰ τὸν πόλεμον τοῦ 1870. Ἐτέλος ἡ αὐστηροτάτη περὶ αὐτοῦ ὑπὸ τῶν ἐχθρῶν του κρίσις διατυπώται οὕτως: « Ὁφείλει τὴν θέσιν του εἰς τὴν ρητορικὴν του τέχνην μᾶλλον ἢ εἰς τὴν ἐν γένει ἱκανότητά του. Ἡ πλῆθροια τῶν λόγων τινὲς δὲν εἶνε πραγματικὴ ἐυγλωττία, τὸ κυριώτατον δὲ αὐτοῦ ἐλάττωμα εἶνε ἡ ἐλλειψὶς κρίσεως. »

Ἀδιαφιλονίκητος ὅμως εἶνε ἡ ἀτομικὴ ἀξία τοῦ κ. Γλῆδστον, ἡ θαυμαστὴ αὐτοῦ περὶ τὴν ἐπιστήμην ἐπίδοσις, ἡ βαθύτης καὶ ἡ τέχνη τῶν συγγραμμάτων του, ἅτινα κατέταξαν αὐτόν μεταξὺ τῶν κορυφαίων πολυμαθῶν, φιλοσόφων, λογίων καὶ δημοσιογράφων. Τὰ δοκίμια ἔτι καὶ ἐδημοσίευσεν εἰκοσιεπτετής ὢν μετὰ τὸ εἰς Ἰταλίαν ταξιδεῖόν του ἐφείλκυσαν ἐπ' αὐτόν τὴν γενικὴν προσοχὴν καὶ συμπάθειαν.

X.

[Ἔσται τὸ τέλος.]

Η ΦΙΛΟΞΕΝΙΑ

(Ἡ πόλις Ἀλγερίνων)

Ὁ ὑπολοχαγὸς Φ. ἀπῆλθε πρῶτον τινὰ ἐκ Τζιτζελῆ καὶ ἐτράπη πρὸς τὸ ὄρος. Ἐμελλε δὲ νὰ φθάσῃ μετὰ δύο ἡμέρας εἰς Κωνσταντίνην. Δύο ἰθαγενεῖς σπαχῆδες καὶ εἰς ἡμιονηλάτης ἄγων ἡμίονον, ἥτις ἔφερε τὴν σκευὴν τοῦ ἀξιωματικοῦ, συνώδευον αὐτῷ.

Εἰς τὴν ὑπώρειαν τοῦ Ἀζεμπέλ οἱ ποιμένες, ὑπὸ τοὺς βράχους καθήμενοι, ἐκάλεσαν αὐτοὺς.

— Ἔ, σεῖς! ποῦ πάτε;

— Πάμε εἰς τὴν Κωνσταντίνην, ἀπήντησαν οἱ ἰθαγενεῖς ἱππεῖς.

— Νὰ μὴν περάσετε ἀπὸ τὸ Σακνάχ, γιὰ τὸ οὐδέτ' Ἀσκαρ ἄρχισαν τὸ τουφέκι καὶ ἐσκότωσαν δύο καθ' ἑαυτὰς.

Ὁ ὑπολοχαγὸς ὤφισεν τοὺς ὄρους αὐτοῦ ἀμεριμνῶς τὴν προτεραιὴν ἐπὶ ἀξιωματικοῖς τινεσι εἶχον θηρεύσει πρὸς τὸ μέρος ἐκεῖνο, καὶ οὐδὲν σή-

μειον ἀνταρσίαις εἶχον ἴδῃ. Ἐκαμεν ἐν σιγῇ καὶ ἐξηκολούθησε τὴν πορείαν του.

Ἀφίκετο ἀνευ κωλύματος τινος εἰς Σακνάχ, ἀνεπαύθη ἐπὶ δύο ὥρας, ἀλλὰ καὶ ἦν σιγῇ ἐκεῖναι συνήντησε τὸν γέροντα Σεῖκην Ἀχμέτ, ὅστις ἤρχετο ἐπὶ τῆς ἡμιόνου του ἐπίτηδες ὅπως τῷ εἶπη:

— Μὴν πηγαίνης πέρα πέρα!

— Φέρω ἔγγραφα κατεπεύγοντα, ἀπεκρίθη ἀπλῶς ὁ νέος ἀξιωματικὸς, καὶ ἔχω διαταγὴν νὰ παρουσιασθῶ μεθαύριον εἰς τὸ γραφεῖον τοῦ συντάγματος. Μεθ' ὃ ἐξηκολούθησε τὴν πορείαν αὐτοῦ, ἐν ᾧ ὁ Καβύλος φυλάρχος ἐκραζε:

— Τρέχεις εἰς τὸν θάνατόν σου!

Ὁ ἥλιος ἔδυεν εἰς τὸν ὀρίζοντα, ὅτε οἱ ἱππεῖς ἀνῆλθον τὴν ἀνάντη ἀτραπὸν τοῦ Φέτζ-ἔλ-Ἀρμπκ. Ἀκρα σιγῇ ἐπεκράτει πέριξ, ἡ δὲ θύρα τοῦ σταθμοῦ ἦτο κλειστή. Ὑποκίτρινος σφαῖρα ἐκρέματο ἀπὸ τοῦ ἐνὸς τῶν θυροφύλλων.

Ὁ ἀξιωματικὸς ἐνόμισεν κατ' ἀρχὰς ὅτι ἔβλεπε γύπα τινὰ, καθόσον οἱ κυνηγοὶ συνειθίζουσι νὰ καθηλώσιν αὐτοὺς ἐπὶ τῶν θυρῶν, ἀλλ' οἱ ὅξυ-δερεστέροι αὐτοῦ σπαχῆδες δὲν ἠπατήθησαν.

— Νὰ τοῦ; πάρε, ὁ διάβολος! ἀνέκραξεν ὁ εἰς εἰς αὐτῶν καλὰ μὰς εἶπεν ὁ σεῖκης Ἀχμέτ: τὰ σκυλιὰ ἄρχισαν τὴν δουλειὰ τους!

Ἐφ' ὅσον δὲ προῦχώρει ὁ ὑπολοχαγὸς ἔβλεπεν ευκρινέστερον τὸ καθυλικὸν τρόπαιον, τουτέστι τὴν ἐν χρῷ κεκαρμένον κρανίον, τὴν συνεπασμένην μορφήν τοῦ κακροτηθέντος, τοὺς γλαυκοὺς ὀφθαλμοὺς, τὸ συνεστραμμένον στόμα, ὅπερ ἐδείκνυε λευκοὺς ὀδόντας, καὶ τὸ αἰματοβαφές μέλαν καὶ βραχὺ γένειόν του.

Ὁ μικρὸς τῶν τριῶν θύσανος ἀφ' οὗ κατὰ τὴν παράδοσιν τῶν Ἀράβων, ὁ ἄγγελος μέλλει ν' ἀρπάσῃ τὸν πιστὸν ὅπως φέρῃ αὐτὸν εἰς τοὺς πόδας τοῦ Αἰωνίου, ἐχρησίμισε πρὸς ἀνάρτησιν τῆς κεφαλῆς.

— Ἀδελφία, ἀνεφώνησεν ὁ ἕτερος σπαχῆς, ἀπὸ δ' αὐτοῦ καὶ πέρα τὸ κεφάλι μας δὲν στίκει καλὰ 'ς τὸν ὦμόν μας. Ἀπὸ τῶρα μοῦ φαίνεται πῶς τὸ δικό μου κουνιέται καὶ νοιώθω ἕνα σπαθὶ νὰ ἐμπήγεται ἀνάμεσα 'ς τὸ κρέας καὶ 'ς τὰ κόκαλά μου. Οἱ ἀναθεματισμένοι ἐσκότωσαν ἕνα καθ' ἑαυτὰς τῆς ἐξουσίας. Θὰ λυπηθοῦν τάχα τοὺς σπαχῆδες τῆς Κωνσταντίνης;

Ἐκεῖ πλησίον, παρὰ τὴν τάφρον, ἔκειντο ἐξηπλωμένα δύο σώματα κεκαλυμμένα διὰ κυανῶν βουρνούκιων· σωρὸς χόρτου εἶχε ριφθῇ εἰς τὴν θέσιν τῆς κεφαλῆς τοῦ ἐνός, τὸ δὲ συνεστραμμένον κρανίον τοῦ ἑτέρου ἐμαρτύρει διατὶ δὲν ἀνηρτήθη καὶ αὐτὸ εἰς τὴν θύραν.

— Γιὰ ἰδέτε, ἐξηκολούθησεν ὁ σπαχῆς ἀπεπνέσας καὶ ἐξετάζων τὰ πτώματα, τοὺς ἐσκότωσαν μετὰ πιστόλι ἀπὸ κοντά, ὅπως θὰ σκοτώσουν καὶ μὰς, σὲ λίγο· γιὰ τὴν αὐτὰ τὰ σπαχῆλια μὰς

εἶδαν καὶ μὰς παραμανέουν μέσα 'ς τοὺς ὤμους. Κατὰ τὴν ἔχουν τὰ κεφάλια μας! Ἄν θέλωμε νὰ γλυτώσωμε τὸ περὶ μας, ἕλλο δὲν μὰς μείνει παρὰ νὰ γυρίσωμε γρήγορα πίσω.

— Πρὶν κἀνωμε πέντε λεπτῶν δρόμον, οἱ ἄνθρωποι τοῦ Βοῦ-Σαλέμ θὰ μὰς φυτεύουν τὰ βόλια τῶν 'ς τὰ κουφάρια μας· μοῦ φαίνεται παρὰ τὸν πῶς δὲν τ' ἀκούσαμε ἀκόμη νὰ σφυρίζουν!

— Τοῦ Βοῦ-Σαλέμ! ἀνέκραξεν ὁ ὑπολοχαγός· ἔγω ἕνα γράμμα δι' αὐτόν ἀπὸ τὸν γέρον Ἀβδουραχμάν. Μοῦ εἶπε: ἂν περάσῃς ἀπὸ τὸ Φέτζ-ἔλ-Ἀρμπκ, πῆγαινε νὰ βρῇς τὸν σεῖκην Βοῦ-Σαλέμ ἐκ μέρους μου· θὰ σὲ δεχθῇ σὺν υἱόντι.

Καὶ ἐκ τοῦ θυλακίου του ἐξέβαλεν ἐπιστολὴν τινὰ.

— Ἔτσι κ' ἔτσι χαμένοι εἴμεθα· ἡ ἀπὸ τὰ χαμόκλαδα θὰ μὰς τουφεκίσουν. ἡ μέσα 'ς τὸ σπῆτι τοῦ θὰ μὰς σφάζουν. Ὡς τόσο, ἂς δοκιμάσωμεν... ποῖος ξεύρει!..

— Ἐχεις δίκαιον, κύρ ὑπολοχαγέ. Ὁ Βοῦ-Σαλέμ ἔχει μίσην 'ς τὴν καρδίαν του γιὰ τοὺς Ροῦμηδες ποῦ τοῦ ἐσκότωσαν τὸν πατέρα του καὶ τοὺς ἀδελφοὺς του εἰς τὴν ἐπανόστασιν τοῦ Βενή-Ἀφέρ· μὰ πάλιν εἶνε ἄνθρωπος ποῦ κρατεῖ τὸν νόμον.

— Ἐμπρός! εἶπεν ὁ ὑπολοχαγός.

Κατῆλθον τὴν κλιτύν, μετ' ὀλίγον δὲ διέκριναν ἐντὸς μικρᾶς κοιλάδος περὶ τὰς τριάκοντα σκηνάς, κρυπτομένους ὀπίσω πυκνῶν φρακτῶν κάκτων καὶ ἀλφῶν.

Ὁ ἀξιωματικὸς ἐνόμισεν ὅτι τὸ καθυλικὸν χωρίον ἦτο ἐγκαταλειμμένον, διότι οὐδεμία ἀνθρωπίνη μορφή ἐφαίνετο, ἀλλὰ μετ' ὀλίγον ἐνόησε τὴν αἰτίαν τῆς κατ' ἐπίφασιν ἐκείνης ἐρημίας.

Εἰς ἀπόστασιν βολῆς πυροβόλου, πλησίον ἐλαιῶνός τινος, ἐκατοστὺς ἀφρικανῶν ἦσαν συνηθροισμένοι περὶ δύο ἢ τρεῖς ἄνδρες βεβαίως χειρονομοῦντας, τὰ παῖδια δὲ καὶ αἱ γυναῖκες ἐκτὸς τοῦ ὁμίλου καθήμεναι ἐφαίνοντο ἀγωνιστικῶς ἀκροώμεναι.

Ἄλλ' οἱ σπαχῆδες ἐθεάθησαν, καὶ ἄνδρες, γυναῖκες, παῖδια ἀνῆλθον, καὶ μακρὰ πυροβόλα ἐκινήθησαν εἰς πάντων τὰς χεῖρας.

Ἄνδρες τινεῖς ἀπεσπάρθησαν τοῦ πλήθους, τὸ ὅπλον δὲ ἐπ' ὤμων φέροντες προῦχώρησαν βραδέως εἰς συνάντησιν τῶν ἱππέων.

Καὶ οὗτοι βραδέως ἐπίσης προῦχώρουν ἐνεκα τῆς δυσβάτου κατωφερείας· τέλος ὅτε ἐφθασαν εἰς εἰκοσι βημάτων ἀπ' ἀλλήλων ἀπόστασιν, ὁ ἀξιωματικὸς ἐκραξεν ἐν ἀραβικῇ γλώσσῃ:

— Ποῦ εἶνε ὁ σεῖκης Βοῦ-Σαλέμ;

— Ἐμπρός σου! ἀπήντησε πυρρόθυξ ἄνθρωπος τὴν ὅψιν καὶ ἀπειλητικῶς. Τὶ τὸν θέλεις;

— Νὰ τοῦ ζητήσω φιλοξενίαν. Ἐυρήκαμεν τοὺς δύο ἱππεῖς σκοτωμένους 'ς τὴν θύραν τοῦ

σταθμοῦ· τὸ μέρος δὲν εἶνε ἀσφαλές· δι' αὐτὸ ἤλθαμε νὰ βάλωμε τὰ κεφάλια μας ὑπὸ τὴν προστασίαν σου.

— Τὴν ἰδικὴν μου προστασίαν! ἀνέκραξεν ἐκπληκτος ὁ σεῖκης· δὲν εἰσέφεις!..

— Εἴμαι ξένος σου καὶ δὲν θέλω νὰ μάθω τίποτε, ὑπὲρ αὐτὸν ὁ ὑπολοχαγός. Νὰ ἕνα γράμμα τοῦ καὶ Ἀβδουραχμάν.

Ὁ Καβύλος προῦχώρησε βήματ' αἰετῶς, παρετήρησε τὸν ἀξιωματικὸν μετὰ δυσπιστίας, εἷτα λαβὼν τὴν ἐπιστολὴν ἤνοιξεν αὐτήν, ἐξήτασεν ἐν σιγῇ τὴν σφραγίδα, τείνας δὲ αὐτὴν εἰς νεανίσκον τινὰ ὅστις ἔφερε μελανοδοχεῖον μετὰ μακρᾶς θήκης εἰς τὴν ζώνην.

— Κράτ' αὐτὴν (γράμματικῇ), τῷ εἶπε.

Ὁ Κράτ' αὐτὴν ἐγνώ βραδέως καὶ μονοτονῶς τὰ ἐκόμενα:

« Σοῦ στέλλω τὸν ὑπολοχαγόν Φ. Εἶνε φίλος μου. Νὰ μὴ δώσῃς μόνον φαγεῖ καὶ πιετόν εἰς αὐτόν καὶ εἰς τοὺς ἰδικούς του, ἀλλὰ νὰ τὸν μεταχειρισθῇς ὅπως θέλει ὁ προφήτης νὰ μεταχειριζόμεθα τοὺς ξένους ποῦ μὰς ἐρχονται ὡς φίλοι. »

Κατὰ τὸ διάστημα τοῦτο ἡ φυλὴ Ἀβράα ἐπλησίασεν, αἱ δὲ γυναῖκες ἀγνοοῦσαι περὶ τίνος ἐπρόκειτο ὠρύνοντο ἑμορφῶς. Θάνατος! θάνατος 'ς τοὺς Ροῦμηδες καὶ 'ς αὐτοὺς ποῦ ἐπουλήθησαν 'ς τοὺς Ροῦμηδες!..

Τὰς κραυγὰς ἐκείνας ἀκούσας ὁ σεῖκης ἐστράφη συσπῶν τὰς ὀφρὺς καὶ πλήρης ὀργῆς ἔχων τὸ βλέμμα:

— Σωπάτε, γυναῖκες! ἀνέκραξε. Ὁ κακὸς λόγος εἶνε τὸ ὕστερον ὄπλο τῶν νικημένων, καὶ τὰ παληκάρια μας ἔχουν ἀκόμα μπαρούτι καὶ μολύβι. Οἱ ἄνθρωποι αὐτοὶ ἐρχονται· ἐδῶ καὶ μὰς ζητοῦν φιλοξενίαν. Πρέπει λοιπὸν νὰ τοὺς δεχθῶμε μετ' ὅλην τὴν καρδίαν μας. Κατέβα ἀπὸ τὸ ἄλογό σου, εἶπεν εἰς τὸν ὑπολοχαγόν, κρατήσας ὁ ἴδιος τὸν ἀναβολέα τοῦ ἵππου του· τὸ σπῆτι μου εἶνε δικό σου· κάθησε 'ς αὐτὸ ὅσον θέλεις, καὶ ὅσο μείνης 'ς τὸν ἴσκιον τοῦ οὔτε θὰ πεινάσῃς, οὔτε θὰ διψήσῃς, οὔτε κανεὶς θὰ σοῦ ἀγγίξῃ μία τρίχα τῆς κεφαλῆς σου.

Οἱ δὲ ἄνδρες αὐτοῦ ἔλαβον ἀπὸ τῶν χαλινῶν τοὺς ἵππους καὶ τὴν ἡμίονον, ἐν ᾧ ὁ Βοῦ-Σαλέμ ὠδήγει τοὺς ξένους του εἰς τὴν κατοικίαν του καὶ οἱ Καβύλοι προσέτρεγον φλογερὰν περιέργειαν ἔχοντες νὰ μάθωσι τί ἐζήτουν οἱ ἄνθρωποι ἐκεῖνοι ἐν μέσῳ τῆς ἐπαναστατησάσης φυλῆς.

— Τίποτε, ἀπεκρίθη ὁ σεῖκης· πᾶνε τὸ δρόμον τους κ' ἐπέρασαν ἀπ' ἐδῶ.

Σιγηλοὶ δὲ ἀπεμακρύνοντο οἱ Καβύλοι.

Ὁ ὑπολοχαγός ἀπεκοιμήθη ἔχων τὴν ὑπόνοιαν ὅτι θ' ἀφυπνισθῇ ἐν τῷ οὐρανῷ, δι' ὃ τὸν ὕπνον αὐτοῦ ἐτάραξαν αἰματηρὰ ὄνειρα. Τὴν αὐγὴν δὲ λίαν ἐξεπλάγη εὐρεθεὶς εἰσέτι ἐπὶ τοῦ κόσμου

τούτου. Ὁ σείκης κλίνων ἐπ' αὐτόν, ἐκίνει τὸν ὤμὸν του, λέγων:

— Σήκω!

Οἱ ἱπποὶ ἐπισεσχημένοι καὶ ἡ ἡμίονος φέρουσα τὴν σκευὴν τοῦ ἀξιωματικοῦ ἔτρωγον θορυβῶδώς κριθὴν, οἱ δὲ Ἄραβες ἔτοιμοι ἤδη συνδιελέγοντο πρὸς τοὺς Καδύλους καὶ ἐμοιράζοντο ἀδελφικῶς ἐλαίαις καὶ τεμάχια διπύρων.

Ὁ ἀξιωματικὸς ἵππευσε καὶ ἐζήτει διὰ τῶν ὀρθαλμῶν τὸν σείκην Βού—Σαλέμ διὰ νὰ τὸν εὐχαριστήσῃ, ὅτε μετ' ἐκπλήξεως εἶδεν αὐτὸν ἐριππον καὶ ὑπὸ ἐξ ἱππέων παρακολουθούμενον.

— Ἀσχημα τὴν ἔχομεν! εἶπε καθ' ἑαυτὸν τώρα θὰ μὲ ξεπαστρεύσῃ μέσα εἰς καμμίαν λόχμην, ὅμα ἀπαλλαγῇ ἀπὸ τὰ καθήκοντα τῆς φιλοξενίας του.

Ἄλλ' ὁ σείκης ὥσπερ ἀνέγνω τὸ διανόημα αὐτοῦ εἶπε:

— Θὰ ἔλθω μαζί σου ἕως ἔς τὴν κορυφὴν τοῦ Σιδι—Κραλέδ, ὅπου εἶναι τὰ σύνορα τῆς φυλῆς μου, γιατί εἰμπορεῖ νὰ πάθῃς κμμιά προσβολή ἢ κἄτι ἄλλο χειρότερο ἔς τὸν δρόμο.

Ὅτε δὲ ὁ ἀξιωματικὸς, οἱ δύο σπαχῆδες καὶ ὁ ἡμιονολάτης ἐφθασαν εἰς τὴν ἄλλην κλιτὴν τοῦ Δζεβέλ καὶ ἀποχειρέτισαν τοὺς Καδύλους, πολλὰκις ἐστράφησαν καὶ εἶδον αὐτοὺς ἐπὶ τῆς κορυφῆς τοῦ ὄρους, φωτιζομένους ὑπὸ τῶν ἀκτίνων τοῦ ἀνατέλλοντος ἡλίου, παρακολουθοῦντας διὰ τοῦ βλέμματός τούς ξένους των, ἐν ἡσυχίᾳ πορευομένους τὴν μακρὰν ὁδὸν τοῦ Μελάχ.

[Κατὰ τὸ γαλλικόν.]

... K

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

Συναγτικὸι κώδικες*

Εἰς τὴν ἐπὶ μακρὸν κρατήσαν ἀδιαφορίαν περὶ τὴν ἀπογραφὴν τῶν ἐν ταῖς διαφορῶς βιβλιοθήκαις ἀποκειμένων ἐλληνικῶν κωδίκων ἐπηκολούθησεν ἐπ' ἐσχάτων ἐξ ἀντιμέτρου μέγας ζήλος περὶ τὸ σπουδαῖον τοῦτο ἔργον, οὗτινος προφανὴς εἶναι ἡ χρησιμότης διὰ τοὺς διατρέχοντας περὶ τὴν φιλολογίαν τὴν ἐλληνικὴν, τὴν θεολογίαν καὶ τὴν ἱστορίαν. Καὶ ἐν μὲν τῇ καθ' ἡμᾶς Ἀνατολῇ πλὴν ἄλλων καταλόγων, σπορά· δην ἐκ περιοδικῶν φύλλων ἐκδιδόμενων, ἀξία ἰδίως μνείας εἶναι ἡ παρὰ τοῦ ἐν Κωνσταντινουπόλει Ἑλληνικοῦ φιλολογικοῦ συλλόγου ἐκδιδόμενη Μαυρογορδάτειος βιβλιοθήκη, ἧς τὰ ἤδη ἐκδοθέντα τμήματα περιλαμβάνουσιν ἀξιόλους λόγου ἀπογραφικοὺς καταλόγους, συντεταγμένους ὑπὸ

* *Catalogus codicum Graecorum Sinaiticorum*. Scripti V. Gardthausen Lipsiensis. Oxonii. B. typographo Glarendoniano. MDCCCLXXXVI. Bz. 8ον σελ. VIII, 294.

τοῦ κ. Ἀθανασίου Παπαδοπούλου τοῦ Κεραμέως. Ἐκ δὲ τῶν ἐν τῇ ἐσπερίᾳ καὶ ἀρκτέφῃ Βυρώπῃ τελευταίων δημοσιευμάτων ἀρκτεῖ νᾶναφέωμεν τὰς περὶ τῶν ἐν Κοπεγχάγῃ καὶ Ἰσπανίᾳ χειρογράφων μελέτας τοῦ μακαρίτου Graux, τὸν καταλόγον τῶν ἐν τῇ παρὰ τὴν Ῥώμην μονῇ τῆς Κρυποφέρρης κωδίκων τὸν ὑπὸ τοῦ ἐλλογίμου αὐτῆς βιβλιοθηκαρίου Rocchi συνταχθέντα, τὰς ὑπὸ τοῦ Γαλάτου Omont δημοσιευθείσας ἀπογραφὰς τῶν ἐπαρχιακῶν βιβλιοθηκῶν τῆς Γαλλίας, τῶν ἐν Παρίσι, τῆς ἐν Βρυξέλλαις, καὶ τὰς ἤδη ἀρξάμενας ἢ παρασκευαζομένας δημοσιεύσεις τῶν καταλόγων τῶν ἐν Λονδίνῳ καὶ τῷ Βατικῷ ἐλληνικῶν χειρογράφων. Εἰς τὴν σειράν τῶν πολυτίμων τούτων δημοσιύσεων ἀνάγκη καὶ τὸ ἐνταῦθα ἀναγγελλόμενον ἔργον τοῦ ἐν Λειψίᾳ καθηγητοῦ κ. Βίκτορος Γαρδ-χάουσεν, γνωστοῦ ἐκ τε ἄλλων αὐτοῦ βιβλίων καὶ δὴ ἐκ τοῦ ἐν ἔτει 1879 ἐκτυπωθέντος ἐγγχειριδίου Ἑλληνικῆς γραφογνωσίας (*Griechische paläographie*).

Ὁ κ. Γαρδχάουσεν, μεταβάς κατὰ Νοέμβριον τοῦ 1880 εἰς τὸ ὄρος Σινᾶ, συνέταξε κατάλογον ἀπογραφικῶν τῶν ἐν τῇ μονῇ τῆς Ἀγίας Αἰκά-τερίνης ἀποκειμένων ἐλληνικῶν κωδίκων, ὃν παρέχει νῦν εἰς τὸ κοινόν, δημοσιευόμενον δαπάναις τοῦ ἐν Ὁξωνίᾳ πρηνεπιστημικοῦ τυπογραφείου (*Clarendon Press*).

Ἄγνωστος εἶναι ὁ χρόνος εἰς ὃν ἀνάγονται αἱ πρώται ἀρχαὶ τῆς συστάσεως τῆς συναγτικῆς βιβλιοθήκης, ἀλλ' ὅπως δὴποτε ἐν τοῖς πρώτοις φκίνεται μεριμνήσας περὶ τῆς ἐν τῇ μονῇ περι-συλλογῆς ἐκκλησιαστικῶν κωδίκων ὁ κατὰ τὸν ΙΣ' αἰῶνα ἡγούμενος αὐτῆς Κλήμης, ἡ δὲ βιβλιοθήκη ἠύξηθη κατ' ὀλίγον διὰ δωρεῶν τῶν ἐκ τῆς Ἑλλάδος, Ἀρμενίας, Ἰθρίας καὶ τῶν σλαβικῶν χωρῶν χάριν προσκυνήσεως εἰς τὴν μονὴν μεταβαίνοντων. Ἀλλ' ἐπὶ μακρὸν ἡμελήθη ἔπειτα ἡ βιβλιοθήκη αὕτη καὶ οὐκ ὀλίγοι κώδικες αὐτῆς ἐφυγαδεύθησαν ὅπως δὴποτε εἰς τὴν ξένην, ὡς μαρτυροῦσι τὰ σημειώματα διαφορῶν αὐτῆς χειρογράφων, νῦν ἀποκειμένων ἐν εὐρωπαϊκαῖς βιβλιοθήκαις. Τούς δ' ὑπάρχοντας κατὰ τὴν ἐρημνὴν αὐτοῦ ἐπίσκεψιν ἀπέγραψεν ὁ ἐκ Λειψίας καθηγητῆς, εἰ καὶ ἔπειτα ἐπίεσθη ἐκ τῆς κατόπιν δημοσιευθείσης συγγραφῆς τοῦ Ῥώσου Κανδακῶφ, ἐπισκεφθέντος τὸ Σινᾶ τῷ 1881, ὅτι τὸ ἔργον του δὲν ἦτο κατὰ πάντα πλήρες.

Ἐν τῷ προκειμένῳ ἔργῳ τοῦ κ. Γαρδχάουσεν περιγράφονται συναγτικοὶ κώδικες 1223 τὸν ἀριθμόν. Εἶναι δὲ διηρημένοι οἱ κώδικες οὗτοι ἐν τῷ καταλόγῳ καθ' ὅλην 1) εἰς κώδικας τῆς Παλαιᾶς διαθήκης (ἀρ. 1—147) 2) εἰς κώδικας τῆς Νέας Διαθήκης (ἀρ. 148—301) 3) εἰς ἐξηγήσεις τῶν ἀγίων (ἀρ. 302—318) 4) εἰς κώδικας τῶν πατέρων (ἀρ. 319—395) 5) εἰς ἀσκητικά (ἀρ.

396—490) 6) εἰς βίους ἁγίων (ἀρ. 491—549) 7) εἰς μνηαῖα (ἀρ. 550—640) 8) εἰς ἀνολογία καὶ ἀκολουθίας (ἀρ. 641—731) 9) εἰς τριφθία (ἀρ. 732—775) 10) εἰς παρακλητικὰς (ἀρ. 776—838) 11) εἰς θεστοκάρια (ἀρ. 839—862) 12) εἰς ὠρολόγια, μνηολόγια, κονδακάρια (ἀρ. 863—955) 13) εἰς εὐχολόγια (ἀρ. 956—1011) 14) εἰς λειτουργίας (ἀρ. 1012—1093) 15) εἰς τυπικά (ἀρ. 1094—1110) 16) εἰς νομοκάνονας (ἀρ. 1111—1138) 17) εἰς θεολογικά (ἀρ. 1139—1152) 18) εἰς κυριακοδρόμια (ἀρ. 1153—1182) 19) εἰς ἱστορικοὺς κώδικας (ἀρ. 1183—1193) 20) εἰς σύμμικτα (ἀρ. 1194—1213) καὶ 21) εἰς χειρόγραφα ἐκκλησιαστικῆς μουσικῆς (ἀρ. 1214—1223).

Ὡς γίνεται δὴλον ἐκ τῆς γενικῆς ταύτης συνόψεως τοῦ καταλόγου, τὰ πλείστα τῶν συναγτικῶν χειρογράφων εἶναι ὡς συνήθως ἐν ταῖς μοναῖς τῆς Ἀνατολῆς λειτουργικῆς ἢ ἐκκλησιαστικῆς περιεχομένου. Τάραχαιότατα τῶν φερόντων χρονολογίαν ἀνέρχονται εἰς τὰ τέλη τοῦ ἑνάτου αἰῶνος, τὰ δὲ νεώτατα ἐγράφησαν ἐν τῷ καθ' ἡμᾶς αἰῶνι. Ἐξαιρετικῶς δὲ τῶν θεολογικῶν καὶ λειτουργικῶν κωδίκων, οἵτινες ἔχουσι σημασίαν μάλιστα διὰ τοὺς διατρέχοντας περὶ τὴν θεολογίαν, εἰς τὸν ἱστορικὸν ἢ τὸν φιλόλογον διάφορον παρέχουσιν ἰδίως οἱ ὑπ' ἀρ. 1183—1213 ἱστορικοὶ καὶ σύμμικτοι κώδικες. Ἐν τούτοις ἐκ μὲν τῶν κλασικῶν καὶ τῶν τούτοις συνεχομένων συγγραφέων ἀπαντῶσι κώδικες Ἀπολλωνίου τοῦ Ῥοδίου, Εὐριπίδου (Ἑκάβη, Ἡλέκτρα, Φοῖνισσαι) μετὰ τοῦ Οἰδίποδος Τυράννου τοῦ Σοφοκλέους, Εὐριπίδου (Ἑκάβη, Ἀχιλλεύς Τρῳίδου, Λιδανίου καὶ τινὰ λεξικὰ ἰδίως σχετιζόμενα πρὸς τὸ τοῦ Ζωναρᾶ, ἐκ δὲ τῶν βυζαντινῶν ἡ Ἐκκλησιαστικὴ ἱστορία τοῦ Εὐσεβίου, τὰ χρονικά Γεωργίου τοῦ Κεδρηνοῦ, Νικηφόρου Κωνσταντινουπόλεως, Μεγαλὴ Γλυκᾶ, Κωνσταντίνου Μανασσῆ καὶ ἡ Χρονογραφία Κοσμᾶ τοῦ Ἰνδικοπλεύστου. Περὶ δὲ ποιημάτων τινῶν εἰς τὴν δημώδη γλῶσσαν γεγραμμένων, ἅτινα δύνανται ἴσως νὰ ἔχωσιν ἀξίαν διὰ τὴν ἱστορίαν τῆς μεσοχρονίου ἡμῶν φιλολογίας, δὲν παρέχονται δυστυχῶς ἐπαρκεῖς εἰδήσεις.

Ἐν τέλει τοῦ καταλόγου τῶν συναγτικῶν χειρογράφων προτίθησιν ὁ κ. Γαρδχάουσεν ὑπὸ τὴν ἐπιγραφὴν *Spicilegium Alexandrinum* σύντομον περιγραφὴν κατ' ἐκλογὴν εἰκοσιτριῶν κωδίκων ἐκ τῆς βιβλιοθήκης τοῦ ἐν Ἀλεξανδρίᾳ Πατριαρχείου, ἧς ἐπ' ἱσῆς ἔχει συντάξει κατάλογον πλήρη, ὡς καὶ *Spicilegium Patmiacum*, περιλαμβάνον βραχέα ἀναγραφὰς δεκαπέντε χειρογράφων τῆς βιβλιοθήκης τῆς ἐν Πάτμῳ μονῆς, ἧς ἀναγραφὴν πλήρη ἔχει ὡς γνωστὸν ἔτοιμην ὁ κ. Σακελλίων.

Ἐν τέλει τοῦ βιβλίου προσήρτηται 1) πίναξ

πραγματικῶς 2) πίναξ τῶν βιβλιογράφων 3) πίναξ τῶν χρονολογιῶν τῶν χειρογράφων 4) πίναξ τῶν τόπων ἐν οἷς ἐγράφησαν τὰ χειρόγραφα περὶ ὧν τοιοῦτό τι σημειοῦται 5) πίναξ τῶν κτητόρων τῶν κωδίκων καὶ 6) ἐπεξηγήσεις τῶν ἐν ἐξ πίναντι πανομοιότυπων δι' ὧν κοσμεῖται τὸ βιβλίον.

Τοιαύτη ἡ συγγραφή τοῦ κ. Γαρδχάουσεν, ἧς τὰ ἀβλεπτήματα καὶ τὰς ἀνεπαρκείας, ὅσαι τυχὸν ἐνυπάρχουσιν, ἐπεικώς θὰ κρίνῃ πᾶς ὁ γνωρίζων τὴν δυσχερίαν τῶν τοιούτων ἔργων, ἧς συνεπιφέρει μάλιστα ἡ ἐν ταῖς ἀποκέντροις μοναστηριακαῖς βιβλιοθήκαις ἑλλειψίς ἐντύπων βιβλίων καὶ ἄλλων βοηθημάτων ἀναγκαίων.

Σ. Π. Α.

ΕΛΛΗΝΕΣ ΜΕΛΟΠΟΙΟΙ

Ἡ παρ' ἡμῖν εἰκονογραφικὴ ἐφημερίς ἀπὸ "Αστὺς", ἀφορμὴν λαμβάνουσα ἐκ τῆς προσφάτου ἐν Ἱταλίᾳ ἐπιτυχίας τοῦ νεοῦ "Ἑλλήνος μελοποιῶν κ. Σπυρ. Σαμάρα, περὶ ἧς καὶ ἡμεῖς ἐγκαίρως ἀνεφέραμεν, ἐδημοσίευσεν πληροφορίας τινὰς περὶ τῶν Ἑλλήνων ὅσοι μέχρι τοῦδε ἡσχολήθησαν περὶ τὴν σύνθεσιν μελοδραμάτων, ἧς μεταφέρωμεν ἐνταῦθα χάριν τῶν ἡμετέρων ἀναγνωστῶν.

Ἡ μουσικὴ ἐκαλλιέργηθη ἐν Ἑπτανήσῳ ὑπὲρ πᾶν ἄλλο μέρος τῆς Ἑλλάδος, διὰ λόγους ἱστορικοὺς καὶ γεωγραφικοὺς καταστήσαντας εὐχερῆστέρην τὴν μετὰ τῆς Ἱταλίας ἐπικοινωνίαν. Γενάρχης τῆς ἐλληνικῆς μουσικῆς καὶ κορυφαῖος αὐτῆς μύστης θεωρεῖται δικαίως ὁ περικλής Κερκυραῖος Νικόλαος Χαλικοπούλος Μάντζαρς, ὁ ἀείμνηστος μελοποιὸς τοῦ ἑθνικοῦ ὕμνου. Μελοδράματα οὐκ ἔπτον δὲν ἀπειτόλημσέ ποτε νὰ συνθέσῃ ὁ ἐξοχὸς καλλιτέχνης καὶ βαθύτατος τῆς μουσικῆς τέχνης γνώστης, διατεινόμενος ὅτι τὰ ἔργα του ὅσον καλὰ καὶ ἂν ἦσαν δὲν θὰ ἡδύναντο νὰ ἐξομαιοθῶσι μετὰ τῶν γενομένων ἤδη παρὰ τῶν μεγάλων τῆς Δύσεως μουσουργῶν. Οἱ μεταγενέστεροι ὅμως Ἑπτανήσιοι μουσουργοί, τολμηρότεροι τοῦ Μαντζάρου, συνέθηκαν διάφορα μελοδράματα· γονιμώτατος δὲ πάντων ὑπῆρξεν ὁ ἐκ Ζακύνθου κ. Παῦλος Καρρὲρ συνθέσας τὴν *Rediviva* (Ἀναζήσαντα), μελοδράμα παρασταθὲν ἐν ἔτει 1854 ἐν Μιλάνῳ καὶ κατόπιν ἐν Κερκύρᾳ. Πλὴν αὐτοῦ ὁ κ. Καρρὲρ συνέθεσε καὶ ἄλλα μελοδράματα, ἐν οἷς ἡ *Maria Ἀντωνιέττα* παρασταθεῖσα πρὸ δύο ἐτῶν ἐν Ζακύνθῳ, καὶ ὁ *Μάρκος Βότσαρης*, παρασταθεῖς πρὸ τινῶν ἐτῶν ἐν τῷ ἐνταῦθα θεάτρῳ τοῦ Ἀπόλλωνος. Ἐκ τοῦ μελοδράματος τούτου ἐγένοντο δημοτικώτατα καὶ ψάλλονται εἰσέτι ἄσματά τινὰ ἐντέχνως διασκευασθέντα ἐπὶ τῇ βάσει τῶν μελωδιῶν γνωστῶν δημοδῶν ἁσμάτων. Ὑπὸ τὸν αὐτὸν τί-

τλον Μάρκος Βότσαρης συνέθεσε μελοδράμα ανέκδοτον εἰσέτι, καθόσον γινώσκωμεν, καὶ ὁ ἐν Κεφαλληνίᾳ μουσικοδιδασκαλὸς κ. Νικόλαος Μεταξᾶς Ἰζανῆς.

Δύο μελοδράματα, ὧν δυστυχῶς ἀγνοοῦμεν τὸν τίτλον, συνέθεκεν ἐπὶ γαλλικῶν στίχων ὁ κ. Φριδερίκος Στῆβανς, Ἀγγλος τὴν καταγωγὴν, γεννηθεὶς ἐν Κεφαλληνίᾳ, χρηματίσας ἐπὶ τινα καιρὸν διευθυντὴς τοῦ ἐνταῦθα Ὁδείου. Τὸ ἐν τῶν μελοδραμάτων τούτων παρεστάθη εἰς μικρὸν τῶν Παρισίων θεάτρον.

Ὁ ἐξ Ἰθάκης κ. Δ. Ροδόθιατος συνέθεκε μελοδράμα, οὗτινος ἐπίσης ἀγνοοῦμεν δυστυχῶς τὸ ὄνομα, παρασταθὲν τὸ 1881 ἐν τῷ θεάτρῳ τῆς Τεργέστης.

Πολύχροτοι ὑπῆρξαν αἱ ἐπιτυχίαι τῶν δύο μελοδραμάτων τοῦ διασήμευ κιθαριστοῦ Σπυρίδωνος Ξίντα, παρασταθέντων ἀμφοτέρων ἐν Κερκύρᾳ. Τὸ πρῶτον, Ὁ κόμης Ἰουλιανός, παρεστάθη ἐν ἔτει 1857 τυχὸν ἐνθουσιώδους ὑποδοχῆς. Τὸ θεάτρον ἐρωταγωγῆθη καὶ διεκοσμήθη ἐορτασίμως, πληθὺς δὲ στεφάνων ἀπενεμήθη εἰς τὸν μουσουργόν, ὅστις συνωδευθὺς ὑπὸ τοῦ ἐπευφημοῦντος καὶ λαμπροδωροῦντος πλήθους εἰς τὴν κατοικίαν του. Τὸ δεύτερον, Ὁ Ὑψιφύμιος, συντεθὲν ἐπὶ κωμικοῦ δράματος ἑλληνοστί γεγραμμένου, οὐχὶ ὅμως λίαν ἐπιτυχούς τὴν εὐρεσιν καὶ τὴν στιχοιουργίαν, παρεστάθη μετ' ἴσης ἐπιτυχίας ἐν ἔτει 1870, πολλὰ δὲ αὐτοῦ σκηναὶ παριστάνονται συχνάκις καὶ ἐνταῦθα καὶ ἄλλα-χοῦ τῆς Ἑλλάδος.

ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

Ἐσχάτως συνήλθεν εἰς Ἁγίον Λουδοβίκον τῆς Ἀμερικῆς ἡ ἐτησία σύνοδος τῶν Ἀμερικανῶν λατρῶν, ἐπ' εὐκαιρίᾳ δὲ ταύτης ἐγένετο ἐκθεσις χειρουργικῶν ἐργαλείων. Τούτων ἀξιολογώτατα ἦσαν ἐργαλεῖα τινὰ νεωστὶ ἐφευρεθέντα, εἰς ὧν τὴν κατασκευὴν ἢ τὴν χρῆσιν γίνεται ἐφαρμογὴ τοῦ ἡλεκτρισμοῦ. Ταῦτα δὲ ἦσαν πλὴν ἄλλων μικρὰ ἡλεκτρικὴ λυχνία, δι' ἧς ἀκριβέστατα δύναται νὰ ἐξετάζη ὁ χειρουργὸς τὸν λάρυγγα, τὸν φάρυγγα, τὰς τραχείας κλπ. καὶ πρίονον κυκλοτερές, τὸ ἡλεκτροστέατόμον (elektro-osteotom), τῆμονον τὰ ὅσα μετὰ ταχύτητος καταπληκτικῆς ἢς ἐνεκὰ σπουδαίως ἐλαττοῦνται οἱ πόνοι ἐν ταῖς ἐγχειρήσεσιν. Τὸ πρίονον συνίσταται ἐκ χάλυδος ἀρίστου, καὶ δι' ἡλεκτρικῆς συσκευῆς ποιεῖ μέχρι 12000 περιστροφικὰς κινήσεις κατὰ λεπτόν.

Περιεργότατον φυσικὸν φαινόμενον παρατηρήθη ἐν Michigan τῆς Ἀμερικῆς. Ἀπὸ τινῶν ἐτῶν πολλοὶ γεωλόγοι ἐξετάζοντες τὰ περὶχωρὰ τοῦ Lakeport ἐν Michigan παρατήρησαν μετ' ἀπορίας ὅτι μέρος τι ἀπέχον ὀλίγα μίλλια ἀπὸ τῆς πολέχνης ἐκείνης ἀνυψοῦτο βαθύμηδον ὑπὲρ τὴν ἐπιφανείαν τῆς Ὑψίμου.

λίμνης καὶ τῆς παρακειμένης πεδιάδος. Ἐν τῷ διαστήματι τῶν τελευταίων 18 ἐτῶν τὸ μέρος ἐκεῖνο ἀνυψώθη 2 πόδας ὑπεράνω τῆς προτέρας αὐτοῦ θέσεως, ἥτοι ἀνυψοῦτο ἐτησίως 1 1/9 πόδας κατὰ μέσον ἔρον. Ἐπειδὴ δ' αἱ τοιαῦται ἀνυψώσεις τοῦ ἐδάφους γίνονται ἐκάστου ἀποτόμῳ, εἰκάζεται ὅτι εἶναι ἡφιστειογενεῖς. Τὰς ἀνυψώσεις ἐπακολουθεῖ σφοδρὸς σάλος τῆς Ὑψίμου λίμνης, καὶ ἂν ἐπικρατεῖ νηνεμία. Πολλοὶ καθηγηταὶ τῶν Πανεπιστημίων Yale καὶ Harvard ἐμαλέτησαν ἐπιτοπίως τὸ φαινόμενον καὶ κατέληξαν εἰς τὸ συμπέρασμα ὅτι σχηματίζεται ἐκεῖ ἡφίστειον, τοῦ ὁποῦ ὅμως ἡ πρώτη ἐκρηξίς θὰ γείνη μετὰ 1372 ἔτη.

Ἐν τῇ νήρῳ Ταβολάρᾳ τῆς Σαρδηνίας, τῇ παλαιᾷ Ἑρμαίᾳ, ἐν τῷ Τυρρηνικῷ πελάγει, ἀπέθανεν ἀρτίως ἐκ καρδιακοῦ νοσήματος ὁ βασιλεὺς Ταβολάρας Βαρτολεαῶν Πάολο. Εἰς τὸν κάππον τούτου Γκιουζέππε εἶχε παραχωρήσει ὁ βασιλεὺς τῆς Σαρδηνίας Κάρολος Ἀλβέρτος τὴν πλήρη καὶ ἀπλότου κυριότητα τῆς νήσου Ταβολάρας. Ὁ Βαρτολεαῶν ἦτο γεωργὸς φιλοπονώτατος, μὴ ἔχων ἄλλην φιλοδοξίαν, εἰμὴ τὴν δι' ἐντίμου ἐργασίας συντήρησιν τῆς οἰκογενείας του. Ὁ τίτλος τοῦ βασιλέως περιέρχεται νῦν κληρονομικῶς εἰς τὸν πρωτότοκον υἱὸν τοῦ Πάολο.

Ὁ Γάλλος γερουσιαστὴς Σαρτὼν ὑπέβαλεν ἐσχάτως σχέδιον νόμου περὶ ἀντικαταστάσεως τῆς λαμπητόμου διὰ τοῦ ἡλεκτρισμοῦ πρὸς ἐκτέλεσιν τῶν θανατικῶν ποινῶν. «Ἡ ἐθνικὴ συνέλευσις κατὰ τὸν παρελθόντα αἰῶνα, λέγει ἐν τῇ ἐκθέσει του, προκρίνασα τὴν λαμπητόμον ἐσκόπευε νὰ ἀντικαταστήσῃ τοὺς προὔπαρχοντας ἀπανθρώπους τρόπους τῶν θανατικῶν ἐκτελέσεων. Ἀλλ' ἔκτοτε ἡ ἐπιστήμη ἐποίησε μεγάλους προόδους καὶ εὗρεθῃσαν τρόποι ἄλλοι, ἐπιφέροντες ἀκαριαῖον, ἀνώδυνον καὶ ἀνάλμακτον θάνατον.» Περὶ δὲ τοῦ προτεινομένου ὑπ' αὐτοῦ συστήματος λέγει τὰ ἑξῆς. «Ἡ ἐπίνοια τοῦ καταλληλοτάτου τρόπου εἶναι ἔργον τῶν εἰδικῶν ἀνδρῶν, ἐγὼ ἀρκούμαι μόνον νὰ προτείνω τὸν ἡλεκτρισμὸν ὡς τρόπον θανατώσεως τῶν εἰς θάνατον καταδικασμένων. Ἐγὼ δὲ πρὸ ὀφθαλμῶν ἀπλούστιστον σύστημα, τυχὸν τῆς ἐγκρίσεως τοῦ ἀποθανόντος ἰσοβίου γραμματέως τῆς ἀκαδημίας τῶν ἐπιστημῶν Jamin, καὶ τοῦ νῦν τοιοῦτου κ. Βερτρὰνδ. Συνίσταται δὲ εἰς τὸ νὰ φέρεται ὁ κατὰδικος πρὸς σύρμα μετάλλινον, ἐν ᾧ ὁ εἰς πόλος ἡλεκτρικοῦ βεβύματος ὅμοια πατήση τοῦτο θὰ καταφέρεται κατὰ τῆς κεφαλῆς τοῦ δεύτερον σύρμα, ἐνέχον τὸν ἕτερον πόλον, καὶ ἐν ἀκαριαίᾳ θὰ πέσῃ ὁ κατὰδικος νεκρὸς ὡς κεραυνόπληκτος. Ὁ κ. Βερτρὰνδ, ἐγκρίνων τὸ σχέδιόν μου, μοὶ γράφει ὅτι ὁ ἡλεκτρισμὸς φονεύει τὸν ἄνθρωπον ταχύτερον καὶ ἀσφαλέστερον τοῦ πελέκους καὶ λείπει ἡ αἵματοχυσις καὶ τὰ ἄλλα φρικτὰ θεάματα, τὰ συνήθη κατὰ τὰς θανατώσεις τῶν καταδικῶν.

Ἐὰν γυνὴ ἀσχημὸς ἐμπνεύσῃ ἔρωτα, βεβαίως ὁ ἔρως αὐτὸς θὰ εἴναι μαρινώδης διότι θὰ προσέρχεται εἰτε ἐξ ἀδυναμίας παραδόξου τοῦ ἐρώντος αὐτήν, ἢ ἐκ θελημάτων ἀρᾶν ἄλλα ἰσχυροτέρων καὶ αὐτῆς τῆς καλλονῆς.